

VISUELLT

Meddelanden från Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap

100ÅR!
1914-2014

Lycksele
Idrottsförening 100 år
1914 - 2014

Lycksele IF i division II hösten 1955. Laget är detsamma som kvalade till allsvenskan i juni 1956

**Lycksele IF:s hundraåriga historia speglades
2014 i en minnesskrift på 110 sidor**

Svenska Ungdomslandslaget

5. 10. 1952

Stående fr. v.: B. Berntsson, O. Evaldsson, A. Selmossan, B. Nyberg, J. Aronsson, A. Ericsson. Knästående fr. v.: O. Dahlgren, E. Linde, O. Sandberg, G. Fredriksson, N. Johansson.

Reslige målvakten "Stins-Olle" Sandberg", Lycksele IF var med i denna ungdomslandskamp mot Norge den 5 oktober 1952 där det blev svensk seger med 6-1. Han deltog i samtliga fyra ungdomslandskamper 1952 -1953. Förutom landskampen på bilden vaktade han även målet mot Danmark den 22 juni 1952 (2-3), mot samma lag den 21 juni 1953 (4-0) och mot Norge den 18 oktober 1953 (5-2). I landskampen mot Danmark 1953 deltog även klubbkamraten S O Sandberg. "Stins-Olle" ansågs vara Norrlands bästa målvakt under 1950-talet med sin räckvidd, sina snabba benparader och långa, höga utsparkar som ibland gick direkt på motståndarmålet.

Den stora färgbilden på omslagets första sida ur "klassiska" Rekordmagasinet visar Lycksele IF:s framgångsrika fotbollslag i division II hösten 1955. Laget är nära nog identiskt med det lag som efter serieseger våromgången 1956 kvalade till allsvenskan mot GAIS. I kvallaget ingick även Rolf Lindberg. Stående fr v: S O Hörling (lagledare), Berndt Edvinger, Ingemar Karlsson, Per Erik Ohlsson, Ingvald Norman, Sven Ola Sandberg, Rune Ångström. Knästående fr v: Hans Landström, Signar Karlsson, Olle Sandberg, Kuno Åström och Bertil Strand.

På omslagets första sida längst ned: Fr v: John Lindgren (VM-guld på skidor 18 km och 50 km 1927, Vasaloppssegrare 1924, fyra SM-guld), Sture Grahm (VM-guld på skidor stafett 1958 och 1962, SM-guld på 30 km 1958 och 1962), Görel Partapuoli (SM-guld på skidor 5 km 1974 och 10 km 1975), Karin Sundberg (sex SM-guld i utförsåkning på skidor 1974-1978).

Visuellt nr 42 *april 2016* 1/2016

Innehåll	Sid
Redaktionellt	2
Lycksele IF 100 år – utdrag om fotboll ur minnesboken..... <i>av Ivar Söderlind och Lars Lindgren</i>	4
”Lycksele IF 100 år 1914-2014” idrottscaféträff i Lycksele i november 2014..... <i>av Lars Lindgren och Ivar Söderlind</i>	13
Idrottscaféträff i Umeå i december 2015 om Lycksele IF 100 år	17
<i>av Lars Lindgren och Ivar Söderlind</i>	
SO Sandberg – och andra framgångsrika fotbollsspelare i Lycksele IF	19
<i>av Ivar Söderlind</i>	
Idrottscafé i Umeå med Guldklubben i Västerbotten i mars 2015.....	25
<i>av Lars Lindgren och Ivar Söderlind</i>	
Nu skall Idrottshuset i Hörnefors rivas, nu skall hela rasket bort.....	27
<i>av Lennart Jonsson</i>	
Idrottscafé i Norsjö om Volleyboll i april 2015	29
<i>av Ivar Söderlind</i>	
Idrottscafé i Skellefteå i maj 2015 om ”Idrottsliv i Skellefteå 1860-1930”	32
<i>av Ivar Söderlind</i>	
Berättarkafé om ishockeyns historia i Granö i juli 2015	36
<i>av Ivar Söderlind</i>	
Idrottscaféträff i Skellefteå i oktober 2015 om ”Curling i Skellefteå under 55 år”	39
<i>av Bo Fuhrman och Ivar Söderlind</i>	
Ilsket kungamöte i Gustav Vasas spår.....	42
<i>av Lennart Forsberg</i>	
Bertil Nordahl från Hörnefors - äldst i den berömda brödratrion.....	43
<i>av Lennart Jonsson</i>	
Selm Stenvall - Sorseles store femmilare på skidor.....	45
<i>av Lars Lindgren</i>	
Idrott och kultur på Gammlia.....	48
<i>av Lennart Forsberg</i>	
Nanny Sandström och hennes skidlöparbröder från Öhn	50
<i>av Ivar Söderlind</i>	
Skidlegendaren ”Sme-Harald” Eriksson har avlidit	52
<i>minnesord av Ivar Söderlind</i>	
Idrottsprofilen Birger ”Bibo” Boström in memoriam.....	55
<i>av Ivar Söderlind</i>	
Massor av mästare - lösning av bildflåtan i Visuellt nr 41	57
Aktuella meddelanden	59

Redaktionellt

Här kommer ett försenat men fullmatat nummer av Visuellt. Som vanligt trycks Visuellt i IFK Umeås kansli lokaler på Hyggesvägen och sedan tolv år tillbaka har Anders Rönnlund på kansliet svarat för redigering, layout, fotohantering och tryckning. Det handlar denna gång mycket om Lycksele IF:s historia beroende på att föreningen fyllt 100 år. I november 2014 gavs jubileumsboken "Lycksele IF 100 år" ut där föreningens historia i totalt 15 idrotter presenteras på 110 sidor i ord och bild. Redaktörer för boken var VIS:s redaktion där Lars Lindgren skrev de 30 textsidorna om skidgrenarna medan Ivar Söderlind svarade för övriga texter och tog fram det omfattande bildmaterialet. Boken introducerades vid jubileumshögtiden i Lycksele bibliotek den 27 november 2014. Under fliken "Idrottshistoria" på VIS:s hemsida (www.visa.se) har vi lagt in hela jubileumsboken på 110 sidor. Vi kommer successivt att lägga in andra idrottshistoriska böcker som vi upplever vara speciellt intressanta.

I Visuells inledande artikel får vi ett utdrag ur minnesboken som handlar om fotbollen i Lycksele IF fram till 1960-talet. Vi visar i artikeln också två unika foton av Lycksele IF:s fotbollslag från 1936 respektive 1942 som vi fått låna av Lars Evertsson, bosatt på Hamngatan i Lycksele. Dessa foton hade vi inte tillgång till när vi arbetade med jubileumsboken. Därefter följer referat från Idrottskaféträffarna om "Lycksele IF 100 år" i Lycksele i samband med att boken kom ut i november 2014 (200 deltagare) och en kaféträff med samma tema i Umeå i oktober 2015 (30 deltagare). Vi avslutar avsnittet om Lycksele IF med att berätta om fotbollsbeğåvningen Sven-Ola Sandberg, och andra framgångsrika fotbollsspelare i Lycksele IF. Rapporter från ytterligare fem av VIS:s kaféträffar under 2015 redovisas i detta nummer av Visuellt, nämligen träffen i Umeå i mars om "Guldklubben i Västerbotten" (40 deltagare), i april i Norsjö om "Volleyboll i Norsjö" (36 deltagare), i maj i Skellefteå om "Idrottsliv i Skellefteå 1860-1932" (15 deltagare), i oktober i Skellefteå om "Curling i Skellefteå under 55 år" (40 deltagare). Ivar rapporterar även från berättarkaféet i Granö i juli 2015. Temat för träffen var "Ishockeyfeber i Granö. Hur kom det sig att Granö kunde nå den näst högsta divisionen i landet?" (200 deltagare). Ivar berättar vidare i en artikel om Nanny Sandström och hennes bröder från Öhn (tävlande för IFK Umeå) som var kända skidlöparnamn i 1900-talets början och har även skrivit minnesord om skidåkaren "Sme-Harald" Eriksson och idrottsprofilen Birger "Bibo" Boström.

Förutom alla rapporter från kaféträffarna medverkar Lars Lindgren med en artikel om Selm Stenvall, Sorseles store femmilare på skidor. Lars artikel om "Skidåkares smeknamn" fick vi på grund av utrymmesbrist lyfta ur detta nummer (kommer i nästa nummer).

Lennart Forsberg, styrelseledamot i VIS från starten 1988 till 1993, kommer liksom tidigare med bidrag hämtade från hans hemsida www.ordbanken.se. Denna gång handlar det om ett Ilsket kungamöte i Gustav Vasas spår i samband med Vasaloppet 1962 och om Idrott och kultur på Gammlia och att Gammliaavallen byter namn med

jämna mellanrum. Ni får även de rätta svaren och pristagare till ”Massor av mästare” i förra numret av Visuellt – ordflåtan om olympiska guldmedaljörer och världsmästare från Västerbotten – konstruerad av Lennart Forsberg.

Lennart Jonsson, tidigare sekreterare i Idrottshistoriska Sällskapet och under många år signaturen ”Lejon” som lokalskribent från Hörnefors i Västerbottens-Kuriren, medverkar i detta nummer med två nyskrivna artiklar. Dels skriver han om Idrotts-huset i Hörnefors som rivs efter 85 år i Hörnefors IF:s tjänst och dels berättar han i en mycket intressant artikel om Bertil Nordahl – äldst av de berömda bröderna från Hörnefors, guldbollvinnare och olympisk guldmedaljör 1948. På grund av sjukdom har Hans-Olof ”Junior” Lundkvist lämnat Visuells redaktion. Den förre pressfotografen på Västerbottens Folkblad har så länge jag minns försett oss med ypperligt bildmaterial från bildarkiven och tagit foton vid Idrottscaféträffarna. Sedan 2010 har han ingått i redaktionen. Vi kommer självklart även i fortsättningen ha ”Junior” som rådgivare i fototekniska frågor.

Vår ambition är att nästa nummer av Visuellt skall komma ut i november 2016 med artiklar som redan ligger klara bl a från caféträffen om ”Sjumila på skidor 50 år” i december 2015 och från samtliga genomförda caféträffar under 2016.

Umeå i april 2016

Ivar Söderlind
Gökropsvägen 5 B
906 51 Umeå
Tel 070/6061123
ivar@ortrask.se

Lars Lindgren
Hoppets Gränd 10
903 34 Umeå
Tel 090/12 80 25
larsli@telia.com

BLI VIS-MEDLEM
Sätt in medlemsavgiften på pg 38 98 30 -1
(100 kr för enskilda personer)

**Västerbottens
Idrottshistoriska
Sällskap**

Lycksele IF 100 år – utdrag om fotboll ur minnesboken

av Ivar Söderlind

Här följer ett smakprov ur jubileumsboken "Lycksele IF 100 år" som gavs ut vid jubileumshögtiden i Lycksele bibliotek i november 2014. Föreningens historia i totalt 15 idrotter presenteras på 110 sidor i ord och bild med VIS:s ordförande Ivar Söderlind och dåvarande sekreterare Lars Lindgren som redaktörer. Detta utdrag handlar om fotbollen i lappmarksmetropolen fram till 1977, då Lycksele IF som landets nordligaste lag spelade i division II. Vi visar i artikeln också två unika foton av Lycksele IF:s fotbollslag från 1936 respektive 1942 som vi fått låna av Lars Evertsson, bosatt på Hamngatan i Lycksele. Dessa foton hade vi inte tillgång till när vi arbetade med jubileumsboken. I kommande nummer av Visuellt kommer vi att redovisa andra delar ur jubileumsboken och då inte minst skidor.

Fotboll fanns med i början

Redan när Lycksele IF sökte inträde i Riksidrottsförbundet 1914 (beviljades inträde 1917) fanns fotboll med på programmet tillsammans med skidor och allmän idrott (friidrott). De första åren förekom inte någon mer organiserad tävlingsverksamhet. Tävlings-/matchutbyte med andra föreningar förekom knappast alls före 1920-talet. År 1917 hade Lycksele IF fått fram både ett A-lag och B-lag i fotboll men utvecklingen gick långsamt fram. Den 22 juli 1922 debuterade LIF i DM och vann överraskande mot Skellefteå IF med 5-4 men sedan var det stopp. I början på 1930-tale började man med mer rationellt organiserad fotbollsträning under ledning av Sven Edlund och med impulser från brödratrion Gerdén som kom inflyttande från Leksand. Färghandlare Bengt Gerdén blev ordförande i Lycksele IF 1934 och kom med i Västerbottens Fotbollsförbunds styrelse 1938 där han tog till vara inlandets intressen fram till 1944. Det kom fram flera bra spelare under 1930-talet, bland annat Henry Wollberg, föreningens förste länslagspelare.

Lycksele IF vann inlandserien 1934

År 1934 vann LIF Inlandsserien och fick flytta upp i södra Västerbottensserien där striden om bästa Lappmarkslag stod mellan Åsele IK, Lycksele IF och något år också Lycksele SK. "Det stod snart klart för var och en att Lycksele är för litet för tvenne fotbollslag" kan man läsa i en historik om Lycksele stad från 1946. När det dessutom förekom en del "värvningshistorier" beslutade Lycksele SK "efter energisk enighet spelarna emellan" att lägga ned fotbollen 1941 och gå över till Lycksele IF. I DM 1934 gick Lycksele IF till semifinal efter att bl a ha slagit IFK Umeå.

Lycksele IF:s fotbollslag 1936 som spelade i södra Västerbottensserien där striden om bästa Lappmarkslag stod mellan Åsele IK, Lycksele IF och Lycksele SK. Stående fr v: Nils Bygdén, Åke Wilhelmsson, Hasse Johansson, Hasse Ottosson, Alvar Sundberg och Oskar Renman. Knästående fr v: Rune Willman, Hans Stene och Vidar Willman. (Fotoägare: Lars Evertsson, Lycksele) (Månadens Bild på VIS:s hemsida (www.visac.se) i september 2015).

Kvalificerade sig till division III 1940

År 1940 vann LIF inlandsserien och kvalificerade sig till division III, där laget första säsongen blev tvåa och de kommande åren tvåa och trea. Den som enligt Rune Ångström egentligen lärde de unga Lyckselespelarna att spela fotboll under 1940-talet var Karl-Erik "Knallen" Larsson som tidigare spelat för Hammarby. Han lärde ut taktik och de övriga spelarna tog efter hans agerande på plan. Han kallades för "Knallen" för att han sköt så hårt.

Karl-Erik "Knallen" Larsson, till vänster och Rune Ångström bär skyttekungen Ingemar Karlsson i guldstol efter en segermatch i början av 1950-talet.

Lycksele IF:s fotbollslag 1942 i samband med en DM-match mot IFK Umeå. Laget spelade i division III där LIF slutade tvåa. Det var den högsta serie ett lag i norra Sverige hade möjlighet att nå. Stående fr v: Hans Johansson, Kjell Konradsson, Stig Rosén, Sven Åberg och Rune Ångström. Knästående fr v: Bertil "Lill-Bertil" Johansson, Helge Johansson, Vidar Willman, Bengt-Ivan Jonsson, Rune Sundberg och Ingemar Karlsson. Fotot var ursprungligen publicerat 1942 i Västerbottens-Kuriren och togs på fotbollsplanen på Finnbacken invid kyrkstugorna. Fotoägare: Lars Evertsson, Lycksele (Månadens Bild på sällskapets hemsida (www.visac.se) i maj 2016)

År 1948 fick LIF stryk av IFK Holmsund i DM-finalen med knappa 1-0, efter ha slagit storlagen Sandviks IK och Skellefteå AIK i tidigare matcher. Första seriesegern i division III kom 1949 och nu inleddes storhetstiden för laget med den ovanliga matchdräkten: blåvita tröjor med ränderna på tvären. Trots seriesegern fick LIF stanna kvar i division III eftersom det var den högsta serien ett lag i norra Sverige hade möjlighet att nå.

Stormatch mot Partizan 1949

1949 var också året då Lycksele IF:s energiske lagledare S O Hörling tog chansen att bjuda in det jugoslaviska mästarlaget Partizan som turnerade i Sverige under sommaren. Många av spelarna var med i Jugoslaviens silverlag i OS i London 1948. Det blev folkvandring till matchen, som samlade 6000 personer runt Tannens grusplan utan läktare, trots att det regnade för fullt till en kvart före matchen. Staden fördubblade i stort sett sitt invånarantal. Lyckseles lag överraskade med att bjuda hårt motstånd.

Laget hade förstärkt med bl a Göte Almqvist från Skellefteå AIK (senare landslagsman i ishockey) och blivande landslagsmannen i fotboll Einar Karlsson från Rönnskär. Inte förrän strax före matchslut kunde Partizan slå in segermålet och vinna med 2-1. Tidigare under turnén hade man lätt besegrat allsvenska AIK med 3-0 och Hälsingborgs IF med 4-1. Matchen uppmärksammades i rikspressen där de jugoslaviska spelarna förklarade att de mött det hårdaste motståndet i Lycksele där man hade mycket bra fotbollsspelare.

Kl. 16.00. FOTBOLLSMATCH

Norrlandskombinationen— Partizan.

Biljetter säljas vid entrén å Tannen. Alla kunna beredas plats. Partizan hälsas välkommen på stora scenen lördag kl. 13.00 av stadens borgmästare.

Norrlandmästare 1952

År 1952 blev LIF både seriesegrare i division III (före Sandviks IK) och Norrlandsmästare efter att ha besegrat IF Älgarna från Härnösand i Norrlandsfinalen med 3-0. Lyckseles Norrlandsmästare var följande från målvakt till vänsterytter: Olle "Stins-Olle" Sandberg, Signar Karlsson, Kuno Åström, Hans "Lalla" Landström, Ingvald Norman, Bertil Strand, Karl-Erik "Knallen" Larsson, Knut "Knutte" Konradsson, Ingemar Karlsson, Sven-Ola "S O" Sandberg och Rune Ångström. Lagledare var S O Hörling och tränare centerhalven Ingvald Norman. Nio av de spelare som blev Norrlandsmästare ingick också i det lag som fyra år senare kvalade till allsvenskan.

Division II Norrland från 1953

En milstolpe för norrländsk fotboll var seriespelet 1953-1954 (höst-vår) i nybildade division II Norrland där Lycksele IF var ett av tio lag. Det s.k. Norrlandsfönstret slogs nu upp och seriesegraren gick direkt upp i allsvenskan tillsammans med seriesegrarna i division II Götaland och division II Svealand. Lycksele IF hade ett mycket starkt och samspelt lag som ansågs ha stora chanser att vinna serien och direkt gå upp i allsvenskan. Inte mindre än sju av elva spelare i Västerbottens länslag spelade för Lappmarkslaget detta år. Den första säsongen i division II Norrland blev det en tredjeplass och andra säsongen (1954-1955) en andraplats efter Sandvikens IF, som dock tappade tre av fyra möjliga poäng mot LIF. Sandvikens IF med Arne Hodin, Stig "Tjofsen" Olsson, Ingemar Clarin och många andra toppspelare hade vid denna tid ett mycket starkt lag som i kommande allsvenska (1955-1956) blev imponerande fyra.

Lycksele IF hösten 1953. Laget spelade i nybildade division II Norrland 1953-54 och slutade trea i serien. Bakre raden fr v: Rolf Johansson, "Lalla" Landström, Ingvald Norman, Ingemar Karlsson, SO Sandberg och Rune Ångström.

Främre raden fr.v: "Knutte" Konradsson, Signar Karlsson, "Stins-Olle" Sandberg, Kuno Åström och Bertil Strand.

År 1955 blev LIF för första och hittills enda gången distriktsmästare och av bara farten blev det även DM-guld för juniorlaget. De flesta spelarna i det sistnämnda laget är välkända för oss "gamla" Lyckselebor: Mats Renman, Mauritz Lindberg, Dan Hedström, Rolf Andersson, Nils-Göran Renman, Gunnar Johansson, Anders Carlsson, Kjell-Ola Andersson, Agne Hedström, Sture Johansson och Lennart Wikner. Ytterligare en gång har Lycksele IF:s duktiga juniorer vunnit DM-guld, nämligen 1970.

Nordahlsmatch med Lycksele IF i huvudrollen

Innan vi går vidare en liten utveckling om när Lycksele IF sommaren 1954 mötte Hörnefors IF med idel Nordahlare i laget. Vid denna tid ansågs "tvärränderna" (tillsammans med Sandvikens IF) vara det bästa laget i Norrland och värdiga motståndare till de berömda bröderna. Nordahlsmatcherna under åren 1946-1967, oftast med såväl Gunnar, Knut, Bertil, Gösta och Göran i laget, blev ett fotbollsbegrepp som myntades vid hörneforsbrödernas återbesök i hembygden och spelade matcher i Umeå och Hörnefors. Matcherna kom att betyda både publikrekord och skönt klirr i kassan för moderföreningen Hörnefors IF. De två första matcherna spelades på Gammliaavallen i Umeå 1946 och olympiaåret 1948 (året då Gunnar, Knut och

Bertil ingick i Sveriges lag som blev olympiska mästare). Den första matchen i Hörnefors spelades den 12 juli 1953 inför 5000 åskådare (publikrekord) på den gamla fotbollsplanen vid Hörneån. Hörnefors IF utan Knut men med Bertil och Gunnar Nordahl i laget mötte Lycksele IF. När kvarten återstod av matchen ledde HIF med 3 – 1, men tvärränderna från lappmarksmetropolen vände på steken och vann med 5 – 3. Rättvist ansåg Gunnar, som gjorde två av HIF-målen och tyckte att LIF-arna spelade en alldeles utmärkt fotboll.

Serieseger 1956

1956 var året då det skrevs fotbollshistoria i Lycksele. Efter en dramatisk seriefinal den 24 maj mot Bodens BK på Tannens riksbekanta grusplan inför drygt 6000 fotbollsfantaster (publikrekord) blev det seger med 2-1. Men det började inte alls bra för LIF. I halvtid ledde Boden med 1-0 efter självmål av hemmalaget. Skyttekungen Ingemar Karlsson blev stor matchhjälte genom att 21 minuter in på andra halvlek kvittera och sedan nicka in segermålet i 85:e minuten! LIF vann serien på samma poäng men med bättre målskillnad än Fagerviks GF och då hjälpte det inte att laget besegrade Sundsvall med klara 4-0 i sin avslutningsmatch. När domaren blåst av matchen på Tannen var grusarenan efter några sekunder invaderad av tusentals supporters (jag var en av dem) som ville hylla sina hjältar och spelarna bars i gullstol från planen till omklädningsrummet. Som första norrlandslag hade LIF klarat en kvalplats och dörren till allsvenskan stod på glänt.

Allsvenskt kval 1956

Detta år hade Fotbollsförbundet bestämt att det skulle vara kval för att kvalificera sig till allsvenskan och det krävdes nu seger mot GAIS, segrare i division II Västra Götaland. Inför 29000 åskådare på Ullevi i Göteborg söndagen den 27 maj stoppade inte Lyckselespelarna för trycket och det blev storförlust med 8-0. ”Makrillarna” med landslagsspelaren Karl-Alfred Jakobsson och snabbe yttern Hasse Olsson i spetsen spelade fullständigt ut ”tvärränderna” Det bör dock påpekas att på grund av den sena våren fick LIF spela fem matcher på 11 dagar i seriens slutskede och hade tre dagar innan matchen i Göteborg (dit man hade en lång tågresä) spelat seriefinalen mot Bodens BK. Returmatchen nästa söndag på Tannens nya fina gräsplan blev en verklig folkfest med nära 9000 åskådare på plats – en fördubbling av Lycksele stads invånarantal och nytt publikrekord för fotboll i Västerbotten. Själv gjorde jag som elvaåring en bra förtjänst på att sälja tomma läskedrycksflaskor som publiken slängt ifrån sig i tusental. Jämfört med en vecka tidigare var det ett helt nytt Lycksele som kom ut på planen och vi smågrabbar och övrig Lyckselepublik ansåg att vårt lag var det bästa trots förlusten med 0-2. Detsamma ansåg även de flesta fotbollsexperterna i media. Efter att GAIS tagit ledningen med 1-0 i tredje minuten genom Hasse Olsson hade Lycksele flera utmärkta chanser till mål. Bl a hade vänsteryttern och straffsparksspecialisten Rune Ångström en nick i stolpen och Ingemar Karlsson ett rungande skott i överliggaren. 2-0 kom sju minuter före slutsignalen, än en gång genom snabbe Hasse Olsson. Allra

Länets första kvallag, Lycksele IF, som med ovanstående lag stod för bedriften 1956. Stående från vänster: Stig Brobäck (massör), Hans Landström, Berndt Edvinger, Ingvald Norman, Ingemar Karlsson, Sven-Ola Sandberg, Rune Ångström, S-O Hörling (lagledare). Knästående: Rolf Lindberg, Signar Karlsson, Olle Sandberg, Kuno Åström, Bertil Strand och Per-Erik Olsson.

bäst i LIF:s lag var "trollgubben" "Lalla" Landström, "eleganten" S O Sandberg och "rivige" unge backen Rolf Lindberg. Rolf och SO är de enda ur kvallaget 1956 som fortfarande är i livet. Sven-Ola är bosatt i Umeå och Rolf i Lycksele.

Serietvåa 1962 och nedflyttning 1966

De stora slagen i Lycksele under 1950- och början av 1960-talet var matcherna mot IFK Holmsund och Skellefteå AIK, ofta med en publik på 3000-5000 personer på klassiska Tannen med sin fina gräsarena. Det blev fortsatt spel för LIF i division II Norrland till och med 1966. Åren 1957-1961 höll sig LIF i seriens mitterskikt (placeringarna 5-7). Den bästa insatsen under 1960-talet gjorde LIF 1962 då laget med blivande landslagsmannen Sven Lindman, teknikern Åke Grybb (kom från Djurgården 1958) och S O Sandberg i spetsen var ytterst nära att vinna serien och kvalificera sig för allsvenskt kval. Efter serieledning ända fram till slutomgångarna blev man till slut tvåa efter IFK Holmsund. Säsongerna 1963 och 1964 slutade sedan LIF på femte plats och 1965 på en hedrande fjärdeplats. Under 1965 förlorade LIF flera av sina nyckelspelare.

Lycksele IF 1964. Bakre raden fr v: Rolf Lindberg, Leif Nilsson, SO Sandberg, NG Björklund, Sven Lindman, Bo Widen. Främre raden fr v: Alf Holmgren, Roland Åström, Mats Renman, Agne Hedström och Åke Grybb. Foto ur tidningen Rekord 1964.

Bland annat gick Åke Grybb till Gefle IF, S O Sandberg till Domsjö IF och Sven Lindman till allsvenska Djurgården.

Nedflyttning 1966

Efter den trettonde säsongen i division II Norrland och 243 seriematcher på raken, blev det efter säsongen 1966 nedflyttning till division III efter förlust mot Domsjö med 1-3 i den sista och avgörande seriematchen i oktober 1966. Efter två säsonger i division III med en sjundeplats 1967 och andraplats 1968 var LIF med en rad unga lovande spelare tillbaka i tvåan igen 1969 efter att först ha vunnit trean med bred marginal. I det avgörande kvalspelet till division II lyckades LIF efter verkliga kämpainsatser vinna över Luleå SK på Tannen med 1-0 och i den avgörande matchen besegra IFK Östersund med 2-1 på bortoplan. 1970 slutade Lyckseles tvärränder åtta i division II och 1971 blev det nedflyttning till division III Mellersta Norrland efter att laget blivit trea från slutet. I och med säsongen 1970 slutade epoken Ingvald Norman. Han hade då först varit framgångsrik spelare och sedan slutit av 1950-talet en centralgestalt inom Lyckseles fotboll som tränare och ledare. Efter spel i division III 1972 och 1973 ramlade Lycksele IF jubileumsåret 1974 ner i division IV, en serie som laget inte tillhört sedan 1940-talet. Men året därpå var man tillbaka i division III med Anders

Carlsson som spelande tränare. Han hade tillgång till ett utvecklingsbart lag med många ungdomar i spelartruppen.

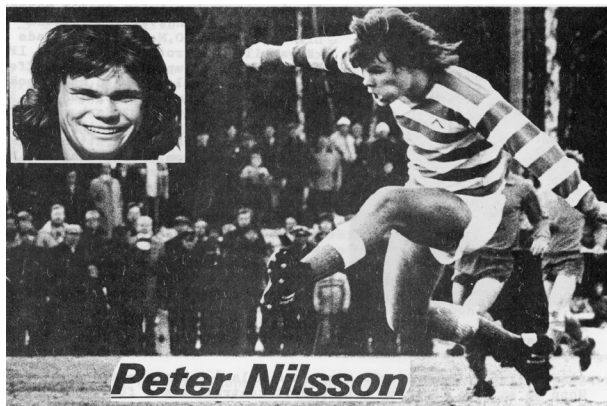
Serieseger och kval till division II

1976 blev det serieseger och kvalspel för nya division II norra (två division-II serier i Sverige, norra och södra). Efter att en kylslagen kväll i mitten av oktober 1976 ha klarat 1-1 mot IFK Östersund i den avgörande kvalmatchen som spelades på Sundsvalls IP, tog ”tvärränderna” steget upp i division II som landets nordligaste division II-lag.

Landets nordligaste lag i division II

Efter en bra våromgång med segrar mot bl a GIF Sundsvall (2-0) och IFK Eskilstuna (3-0) gick det sämre under höstomgången med flera uddamålsförluster och skador i truppen, som gjorde att man inte klarade nytt kontrakt men föll med flaggan i topp. I LIF-bladet framhålls en del glädjeämnen under division II-säsongen: ”Lycksele IF spelade en trivsamt fotboll under gästspelet i division II. Styrkan, som nu inte räckte till nytt kontrakt, har framför allt varit den fina sammanhållningen och lagandan, Såväl tränaren Anders Carlsson som lagledaren Karl-Johan Carlsson har starkt bidragit till att fallet varit så. Många av grabbarna har gjort rejäla framsteg under säsongen. Göran Danielsson, som omskolades till ytterback, var framförallt under våromgången det stora glädjeämnet. Samuel Lundqvist har vuxit ut till en riktigt stabil innerback. Mittfältsmotorn Dage Munther klarade av högt ställda förväntningar. Slitstarke veteranen Kaj Munther har varit ytterst värdefull och i många matcher har lille Torgny Gustafsson varit arenans färgklick.

På mittfältet har Tord Israelsson varit en stor överraskning, en jättetalang som imponerat under höstomgången. Begåvningen Peter Nilsson var mycket bra redan i fjol men har under denna säsong vuxit ut ytterligare och har nu allsvensk klass över sitt spel.” Tilläggas bör att Peter blev A-landslagsman redan som 19-åring 1979, samma år som han lämnade Lycksele för spel i Östers IF (se kommande kapitel).

Peter Nilsson är Lycksele IF:s senaste landslagsexport och gjorde sedan han lämnat Lycksele IF 35 a-landskamper 1979-1984.

Lycksele Idrottsförening 100 år 1914-2014 - Idrottscaféträff i Lycksele i november 2014

av Lars Lindgren och Ivar Söderlind

Lycksele IF firade hundraårsjubileum den 27 november 2014 i Lycksele Bibliotek. Då introducerades den nyskrivna jubileumsboken "Lycksele IF 100 år" där föreningens historia i totalt 15 idrotter presenteras i ord och bild. Den välbesökta sammankomsten under drygt tre timmar var ett samarrangemang mellan Lycksele IF, Västerbotens Idrottshistoriska Sällskap (VIS) och Lycksele bibliotek. Bland de drygt 200 deltagarna sågs en mängd nuvarande och tidigare aktiva/ledare från Lycksele IF som bläddrade i den 110-sidiga jubileumsboken och kände igen mycket av det som hade skrivits liksom de många bilderna från olika idrotter. Bokens författare Ivar Söderlind (ordförande i VIS) och Lars Lindgren (sekreterare i VIS fram till 2016) fanns på plats. Båda är uppväxta i Lycksele och numera bosatta i Umeå. Ivar har dragit det tyngsta lasset, skrivit det mesta av texterna och tagit fram det omfattande bildmaterialet. Lars har bland annat svarat för de 30 textsidorna om skidgrenarna.

Jubileumssammankomsten inleddes med att Lycksele IF:s ordförande Sven Roosqvist hälsade de många deltagarna välkomna och betonade den betydelse Lycksele IF har haft för Lyckseles välbefinnande och utveckling under sin hundraåriga historia. Föreningen är idag en aktiv och vital förening med över 1000 medlemmar som bedriver verksamhet i sex sektioner: Skidor längdåkning, skidor alpin, fotboll, simning, orientering och innebandy.

Lycksele IF:s ordförande Sven Roosqvist hälsar de många deltagarna välkomna. Foto: Andreas Jakobsson

Intervjuer med aktiva

En av huvudpunkterna under kvällen var intervjuerna med tidigare och nuvarande aktiva som fanns på plats. Daniel Lindgren från Lycksele IF lät friidrottssprintrern Roland Persson berätta en del från sin och tvillingbrorsan Christers aktiva tid under 1960-talet. Lars Lindgren ledde utfrågningen av skidornas Ingvar Sandström, Stig Gunnarsson, Sören Burman, Kalle Johansson och Algot Fjällström. Även Karin Wiechel, tidigare Viklund, berättade om hur hon i Umeå blev juniormästarinna i stafett 1987 för LIF. Representant för nutida skidaktiva var Marcus Fredriksson med tre svenska juniormästerskap och numera med i juniorlandslaget. Ingvar Sandström fick frågan hur det gick till när han blev "upptäckt". – Det var 1963, när jag i stort sett

okänd blev fjärde man i JSM, svarade Ingvar, som också kunde berätta om en annan fjärdeplats. Den när han blev fyra och bäste svensk vid VM i Oslo 1966. Ingvar är Lyckseles senaste svenske mästare (1969) och han smålog lite, när frågeställaren menade, att han var den svenske skidkungen just detta år. Stig Gunnarsson, uppväxt i Örträsk, pressades på hur han kunde vara så fräck, att han åkte ifrån legenden

Mora-Nisse vid SM i Filipstad 1953. – Vi startade då i par och när Nisse stannade och drack, åkte jag vidare och höll sedan undan. På frågan om det är sant det ryktet säger, att han var så enormt lätttränad var Stigs kluriga svar: – Jag hade väl inte förstått, att man måste träna. Sören Burman (två SM-brons) ombads redogöra för ett lopp i Hamnerdal 1971 där han vann före ett koppel av stjärnlöpare. Kalle Johansson (två gånger fyra i SM) fyllde på eftersom han deltog i samma lopp. Algot Fjällström med rykte om att vara elitåkare utan nämnvärd träning fick också en påminnelse om han har ett SM-brons. Han svarade lågmält att det stämmer.

Frågor till tre toppsimmare

Ivar Söderlind ställde frågor till Lycksele IF:s tidigare elitsimmare Roger Taflin, Agneta Haraldsson (gift Björklund) och Ann-Kristin Ångström. Roger inledde framtidsvågen i LIF:s simning åren strax före och efter 1960 (tio DM-tecken fram till och med 1964). Han berättade bl a om hur det var att träna och tävla under 1950- och 1960-ta-

Lars Lindgren ledde utfrågningen av de många skidåkarna som fanns på plats. Här fr v Lars Lindgren i bildkanten, Ingvar Sandström, Marcus Fredriksson, Stig Gunnarsson (skydd), Karin Wiechel, Kalle Johansson och Algot Fjällström. Den senare omkom i en bilolycka i Lycksele en kort tid efter jubileussammankomsten. Foto: Andreas Jakobsson

Fr v Roger Taflin, Ann-Kristin Ångström, Ivar Söderlind och Agneta Haraldsson-Björklund. Roger, Agneta och Ann-Kristin var mycket framgångsrika simmare under 1960-talet och Ann-Kristin även i början av 1970-talet. Foto: Andreas Jakobsson.

let i Lycksele badhus med dess 16-metersbassäng och hur Lycksele ändå kunde få fram så många duktiga simmare.

Han framhöll vilken stor betydelse LIF:s tränare och ledare haft för simningen i Lycksele IF och betonade speciellt Helmer Bromans insatser under nära 30 år. Agneta berättade bl a om när hon överraskande vann SM och sedan Nordiska Mästerskapen på 200 m bröstsim 1967. Ann-Kristin, som på kort tid blev "Stor Grabb" i Västerbottensk simning redan i slutet av 1960-talet och bronsmedaljör på 100 m ryggsim vid SM 1970, menade att den stenhårda träningen vid Klippans Simcenter i Skåne 1971-1972 kanske inte enbart var av godo. Alla tre framhöll den populära simtävlingen "Lappdoppet" som arrangerades i Lycksele åren 1969-1998 och som lockade de svenska elitsimmarna till Lycksele.

Blomstringstid för orienteringen under 1960- och 1970-talet

Utförandet under Ivars ledning fortsatte med orienteringens Vibeke Almroth, Rolf Grälls, Bror-Allan Alfredsson och Martin Norgren. Eldsjälen Runo Almroths insatser som ledare och aktiv från 1940-talet och mer än 30 år framåt prisades liksom Barbro Dahlbäck från Björksele som 1949-1953 vann fyra DM i orientering och Vibeke Almroths med fem individuella DM-tecken 1963-1973. De intervjuade beskrev orienteringens blomstringstid i Lycksele under 1960-talet och 1970-talet då föreningen hade stora framgångar både på herr- och damsidan med segrar och framskjutna placeringar i stora budkavletävlingar

Ivar Söderlind introducerar jubileumsboken "Lycksele IF 100 år" för drygt 200 åhörare vid idrottscaféträffen i Lycksele den 27 november 2014. Foto: Thomas Björklund.

liksom vid Norrländska mästerskap och vid DM (Rolf Grälls blev distriktsmästare 1963). De framhöll att 5-dagars, världens största orienteringstävling, under många år var ett gemensamt mål för föreningens orienterare där resultaten inte var det viktigaste utan huvudsaken var att man trivdes tillsammans. Under toppåren på 1980-talet var det alltid 20-45 LIF:are med under de 5 tävlingsdagarna. De sista 30 åren är det i första hand på ungdoms- och juniorsidan som Lycksele IF haft framgångar med Erika Holmgren under 1980-talet (brons i D18 vid natt-SM 1987) samt systerarna Cecilia och Lena Nygren i slutet av 1990- och början av 2000-talet. Cecilia blev Norrlandsmästare i D18 1997 och vann totalt sex DM-tecken medan Lena totalt tog hem fem DM-tecken i D14-D20 1997-2001.

Fotboll med fokus på 1950-talet

Utfrågningen avslutades med att Ivar ställde frågor till fotbollsspelarna Sture Johansson, Agne Hedström, Dage Munther och Kay Munther. Även Pontus Norberg, LIF:s dövmumme storspelare åren kring 1960 fanns på plats och lyssnade intresserat på vad som sades genom tolk. Tidigare på kvällen fanns Rolf Lindberg på plats. Han var med i laget som kvalade till allsvenskan mot GAIS på Tannen 1956. Från kvallaget är det bara han och S O Sandberg som fortfarande är i livet. Sture Johansson berättade att han spelade i LIF under de framgångsrika åren på 1950-talet då Lycksele IF var ett topplag i division II Norrland. Han var reserv i laget som vann division II Norrland 1956 och sedan kvalade till allsvenskan mot GAIS. Han var en av de 10-tal fotbollsspelare som under 1950-talet var anställd hos Hilding Ohlsson (Ohlssons bilaffär) där han trivdes mycket bra. Sture höll med om att det var Hilding som starkt bidrog till fotbollsframgångarna under 1950-talet och gjorde det möjligt att Lycksele IF kunde värva och behålla duktiga fotbollsspelare i Lycksele med eleganten S O Sandberg i spetsen. Tillsammans med Leif Nilsson var Sture en av de småväxta spelarna i anfall som ställde till trassel för motståndarlaget bl a 1962 då Lycksele IF länge ledde serien och var ytterst nära att kvalificera sig till allsvenskt kval (slutade endast en poäng efter IFK Holmsund). Även Agne Hedström spelade med framgång i Lycksele IF:s lag 1962. Liksom S O Sandberg kommer han från Vormsele och var ordinarie i LIF från slutet av 1950-talet till mitten av 1960-talet.

Bröderna Munther

Bröderna Kay och Dage Munther var båda tongivande spelare i LIF under 1970-talet och var med i det lag som spelade i division II Norra 1977 (enda Norrlandslag så högt upp i seriesystemet). Båda menade att Lycksele IF med blivande landslagsmannen Peter Nilsson som toppnamn hade ett mycket bra lag under dessa år men efter många skador i spelartruppen, oturliga uddamålsförluster och tröttande resor lyckades man inte klara nytt division II-kontrakt. Kay fick även berätta om sin tid som rallyförare i svenska eliten. Dage, som spelade för Skellefteå AIK 1981-1988, erkände lite motvilligt att han i en omröstning i Norra Västerbotten har utsetts till Skellefteås bästa fotbollsspelare genom tiderna.

T v Dage Munther, tongivande spelare i Lycksele IF under 1970-talet, samtalar med Rolf Lindberg, legendarisk fotbollsspelare i Lycksele IF. Rolf var med i laget som kvalade till allsvenskan mot GAIS på Tannen 1956 och var en av de allra bästa spelarna på plan. I kvallaget är det bara han och S O Sandberg som fortfarande är i livet. Foto: Andreas Jakobsson.

Idrottscaféträff i Umeå i december 2015 om Lycksele IF 100 år

av Lars Lindgren och Ivar Söderlind

Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap, VIS, hade den 3 december 2015 en caféträff i Umeå kring boken om Lycksele IF 1914-2014 där föreningens historia i ord och bild fram till idag presenterades under tre timmar. En första träff hölls på biblioteket i Lycksele i samband med att jubileumsboken kom ut 2014. Caféträffen i IFK Umeås klubblokar anordnades efter önskemål från många intresserade, de flesta utflyttade från Lycksele och inlandet.

Delar ur jubileumsboken presenterades

Boken har skrivits av Ivar Söderlind och Lars Lindgren, ordförande respektive sekreterare i VIS. Och det var just bokens författare, som presenterade delar ur boken även vid träffen i Umeå. Båda har växt upp i Lycksele och hade själva många minnen att berätta från uppväxttiden om idrotten i Lappmarksstaden. Ivar Söderlind inledde med att berätta om idrotten i Lycksele fram till 1914, då Lycksele IF bildades. Vi fick veta att Lyckseles äldsta kända idrotts-sammanslutning är Lycksele Skytteförening, bildad 1894. Skidor åkte man också och den första skidtävlingen ska ha arrangerats av Lycksele

F v Erland Jonsson, Margit Ek-Lindqvist, Marianne Rasmussen, Ivar Söderlind och Lars Lindgren. De två sistnämnda presenterade delar ur boken om Lycksele IF. Foto: Urban Bengtsson

Godtemplares IF 1902. I boken redogörs för de femton idrotter som Lycksele IF haft på programmet och vid träffen i Umeå koncentrerade man sig på de tre stora idrotterna fotboll, skidor och friidrott som fanns med redan i början. Söderlind berättade om fotbollen och friidrotten och visade en mängd bilder i färg och svartvitt fram till idag.

Lyckseleprofilen S O Sandberg berättade

Bland de trettio deltagarna fanns flera kända Lyckselprofiler. Sven-Ola Sandberg, som spelade fotboll för Lycksele IF 1952-1964, bidrog med både roliga och intressanta episoder från den aktiva tiden. Många namn från denna tid passerade revy och väckte minnen bland annat Ingemar Karlsson, Ingvald Norman, ”Stins-Olle” Sandberg, Per-Erik Olsson, Rolf Lindberg, Rune Ångström, Åke Grybb och Sven Lindman. S O var den tongivande spelaren i laget inte minst när man som första lag

från övre Norrland vann division II våren 1956 och sedan kvalade till allsvenskan mot GAIS. Han berättade om den dramatiska seriefinalen mot Bodens BK på Tannens riksbekanta grusplan i Lycksele inför ca 6000 fotbollsfantaster. Det började inte alls bra för LIF och i halvtid ledde Boden med 1-0. Skyttekungen Ingemar Karlsson blev stor matchhjälte genom att först kvittera och sedan nicka in segermålet i 85:e minuten. Seriesegern var klar och i första kvalmatchen inför 29000 åskådare på Ullevi i Göteborg stoppade inte Lyckselespelarna för trycket och det blev storförlust med 8-0 efter att tvärränderna blivit fullständigt utspelade. S O påpekade dock att LIF på grund av den sena våren hade ett hårt matchprogram och fick spela fem matcher på 11 dagar i seriens slutskede och hade tre dagar innan matchen i Göteborg, dit man hade en lång tågres, spelat seriefinalen mot Boden. Returmatchen nästa söndag på Tannens nya fina gräsplan blev en folkfest med nära 9000 åskådare - en fördubblings av Lycksele stads invånarantal och nytt publikrekord för fotboll i Västerbotten. Efter en jämn match där Lycksele hade flera utmärkta målchanser vann GAIS med 2-0, det sista målet kom sju minuter före slutsignalen.

Peder Ångström och Roland Persson mindes

På plats vid träffen fanns även Peder Ångström som berättade om när han spelade i Lycksele IF på 1970-talet och laget som 1977 spelade i division II med bl a Peter Nilsson, Torgny Gustafsson, bröderna Kay och Dage Munther i laguppställningen. En annan Lyckseleprofil vid caféträffen var Roland Persson, friidrottssprinter i Lycksele IF under 1960-talet. Han och hans tvillingbror Christer, var på elitnivå både i länet och nationellt. Han berättade bl a varför han och brorsan blev så duktiga kurvlöpare. – Det var tack vare de snäva kurvorna på friidrottsarenan Norräng i Lycksele där de tränade.

Lars Lindgren avslutade med skidhistoria

När det var dags för skidornas historia tog Lars Lindgren över. Han har svarat för de 30 textsidorna om skidgrenarna.

– För mig är John Lindgren (världsmästare 1927) och Sture Grahn (stafettvärldsmästare 1958 och 1962) de största längdåkarna inom LIF. Vem som är störst av de två har jag svårt att säga. Alpint är Karin Sundberg störst och när det gäller nationellt är Karin absolut bäst med sex SM-tecken, menade

Lindgren. Även Clas Haraldsson tillhör legendarerna inom LIF med två SM-tecken i nordisk kombination och SM-placeringarna 3-2-1-3-1-2-2 åren 1947-1953. Lyckseleboken är i A4-format och på 110 sidor. Den innehåller rikligt med bilder (svart/vita) och avslutas med tolv sidor färgbilder.

Deltagarna vid caféträffen i IFK Umeås klubblokaler i ett "bakifrånperspektiv".

Foto: Urban Bengtsson

S O Sandberg och andra framgångsrika fotbollsspelare i Lycksele IF

av Ivar Söderlind

Här följer ett omarbetat och utvidgat utdrag ur jubileumsboken "Lycksele IF 100 år" som gavs ut vid jubileumshögtiden i Lycksele bibliotek i november 2014. Detta utdrag handlar om S O Sandberg och några andra fotbollsspelare som har haft central betydelse för föreningens fotbollsframgångar. Vi kommer även in på den betydelse som "sponsorn" Hilding Ohlsson och Ohlssons Bilaffär kan ha haft för Lycksele IF:s fotbollsframgångar under 1950-talet.

Fotbollsspelare med landslagsmeriter

Lycksele IF har under årens lopp har haft många toppspelare med landslagsmeriter. Den 21 juni 1953 spelade både Sven-Ola Sandberg och "Stins-Olle" Sandberg från Lycksele IF i ungdomslandslaget mot Danmark där Sverige vann med 4-0. I samma lag spelade Kurt Hamrin högerytter. Han var under många år fotbollsproffs i Italien och en av stjärnorna när Sverige gick till VM-final på hemmaplan 1958. S O Sandberg betraktas av många som Lyckseles bästa fotbollsspelare genom tiderna. Jag återkommer till honom i ett särskilt avsnitt nedan. Reslige målvakten "Stins-Olle" var med i samtliga fyra ungdomslandskamper 1952 -1953. Förutom i landskampen mot Danmark 1953 vaktade han även målet mot Danmark den 22 juni 1952 (2-3), mot Norge den 5 oktober 1952 (6-1 och mot Norge den 18 oktober 1953 (5-2). Se lagbilden i färg från den sistnämnda landskampen på Visuellt andra omslagssida. "Stins-Olle" ansågs vara Norrlands bästa målvakt och vi smågrabbar var mest imponerade av hans snabba benparader och långa, höga utsparkar som ibland gick direkt på motståndarmålet.

Även målsportaren Per-Erik Ohlsson var något år senare med i ungdomslandslaget. Per-Erik, som började sin fotbollsbana i Sandviks IK, värvades till Lycksele IF 1954 och spelade 1956-58 i allsvenska Djurgårdens IF innan han återkom till LIF. Rune Ångström debuterade i Lyckseles A-lag redan som 14-åring och i länslaget som 19-åring. Förutom 32 matcher i länslaget 1943-1958, där han var lagkapten i många år, var han en gång med i B-landslaget och spelade många matcher i Nordsveriges lag. I mitten av 1950-talet värvades flera landslagsspelare till Lycksele och spelade under kortare tid för LIF. Mittfältaren i landslaget Arne Larsson var en toppspelare i allsvenska Djurgården (42 allsvenska matcher 1950-54) innan han värvades till IFK Holmsund 1955. Han gjorde ett kortare gästspel i LIF innan han återvände till Holmsund. Sigge Parling, "järnkaminen" från Djurgården (39 landskamper) värvades 1957 till Lycksele IF. Sejouren blev mycket kort, endast några månader. Han hann dock som registrerad för Lycksele IF göra en av sina landskamper. 1958 var han given halvback

i det svenska VM-silverlaget som förlorade VM-finalen på Råsunda mot Brasilien med 5-2. Danska landslagets tidigare centerhalv Ove Hansen från Esbjerg spelade också i slutet av 1950-talet ett par år för LIF. Sven Lindman från Ormsjö upptäcktes 1961 som 19-åring av Lycksele IF:s tränare Ingvald Norman och gjorde direkt succé i LIF som kedjespelare och målspottare. Efter fyra år i Lycksele gjorde han hösten 1965 debut i allsvenskan för Djurgårdens IF och blev snabbt en tongivande spelare i laget där han avslutade sin allsvenska karriär som 38-åring 1980. Sven debuterade i landslaget 1967 mot Finland. Han spelade totalt 21 A-landskamper och deltog i Georg "Åby" Ericssons VM-trupp 1974. Föreningens senaste "landslagsexport" Peter Nilsson debuterade som 16-åring i LIF:s A-lag. Redan 1978 lämnade han tvärränderna för allsvenska Östers IF i Växjö. Den bollbegåvade mittfältaren vann tre SM-guld på fyra säsonger i Öster innan han valde proffslivet i Club Brugge i Belgien. Peter gjorde landslagsdebut som 19-åring 1979 och var given i landslaget fram till 1984. Totalt blev det 35 A-landskamper.

Sven Lindman var målspottare i Lycksele IF:s div II-lag 1961 - 1965. Hösten 1965 debuterade han i allsvenskan för Djurgårdens IF.

God hjälp av "sponsorn" Hilding Ohlsson

Under 1950-talet hade Lycksele IF:s fotbollslag god ekonomisk hjälp av "sponsorn" Hilding Ohlsson och Ohlssons Bilaffär (senare Bilbolaget) som möjliggjorde att landslagsspelare och många andra goda spelare kunde värvas till och behållas i LIF. Ett tag var 9-10 aktiva A-lagsspelare anställda i firman. Ohlssons Bilaffär stöttade även med kontanta medel till resor, måltider, träningsläger, gratis hyrbilar etc. Utan

Sonsonen Erik Stenvall framför oljemålningen av sin farfar Hilding Ohlsson. Tavlan var en födelsedagspresent från de anställda på Ohlssons Bilaffär till chefen på hans 50-årsdag 1956.

denna ekonomiska hjälp hade aldrig Lyckseles fotboll haft sådana framgångar. I sina memoarer betonar Hilding Olsson att för att nå framgång krävs även duktiga och intresserade ledare och funktionärer som alla jobbar frivilligt med stort intresse utan betalning, allt på ledig tid. Hilding skriver att andra framgångsrika klubbar ofta tog hjälp av industrier på orten men att det i Lycksele inte fanns någon industri att tillgå och att kommunen på 1950-talet inte hade någon möjlighet att hjälpa till med ekonomin. Jag citerar ur Hildings memoarer: ”Däremot fanns ett bilföretag Ohlssons Bilaffär, som under flertalet år varit fotbollssektionen behjälplig på allehanda sätt. Företaget anställde bl a ett 10-tal fotbollsspelare, förutom att ett flertal tjänstemän som var aktiva inom fotbollssektionen. Eldsjälen och den sammanhållande länken mellan företaget och företagschefen Hilding Olsson var disp. Paul Nordström som organiserade resor och inkvarteringar, ordnade värvningar, anskaffade jobb åt spelarna, även hos andra företag i samhället osv.” Att framgångsrika och kända fotbollsspelare flyttade till Lycksele och fick anställning som försäljare, mekaniker etc. hos Ohlssons Bilaffär borde ha varit bra både för företagets resultat och för Lycksele IF:s framgångar på fotbollsplanen. S O Sandberg, en av de anställda, bekräftar vid vårt samtal i september 2015, att personalen trivdes bra och att det var en fantastisk sammanhållning (laganda) bland de anställda som sålde mycket bilar, mest i Sverige. Denna laganda visade sig även i det framgångsrika fotbollslaget Lycksele IF. I sina memoarer skriver Hilding Ohlsson avslutningsvis. ”När bilföretaget upphörde med sina hjälpaktioner

och bidrag, tröttnade också ledarna. Eftersom ekonomin blev sämre förlorade också laget sina spelare mer eller mindre och intresset för fotbollen försvann nästan helt.”

Fotbollsbe­gåvningen Sven-Ola Sandberg från Vormsele

Följande text bygger till stora delar på ett samtal jag hade med S O Sandberg den 23 september 2015 och även på inlägg som han gjorde vid idrottscaféträffen om ”Lycksele IF 100 år” i Umeå den 27 oktober samma år. Teknikern och eleganten S O (född 1933) från Vormsele var en stor fotbollsbe­gåvning som debuterade i Lycksele IFs A-lag redan 1949 och spelade med laget fram till 1965. Under min uppväxttid i Lycksele på 1950- och början av 1960-talet var det bokstavskombinationen S O som gällde, då visste alla vem vi menade. Sven-Ola minns jag aldrig att vi grabbar sa. Han växte upp i en jordbrukarfamilj i Vormsele som ligger vid Vindelälven fyra mil norr Lycksele tätort. När han som 14-åring hösten 1947 skulle började realskolan flyttade familjen till Lycksele. I Vormsele tränade och spelade S O ingen fotboll alls. Samma höst på Finnbackens grusplan i Lycksele träffade han Rune Ångström, Lycksele IF:s lagkapten och vänsterytter under 1940- och 1950-talet. Av honom fick han låna en fotboll och vara med och träna. 1948 tränade han med LIF:s B-lag och som 16-åring 1949 debuterade han i A- laget som högerback då Signar Karlsson blev skadad i en match. Ordinarie blev han på hösten samma år. S O deltog även i stormatchen 1949 mot jugoslaviska mästarna Partizan inför 6000 åskådare på Tannens grusplan då Jugoslaverna ”endast” vann med 2-1. Av Karl-Erik ”Knallen” Larsson, som tidigare spelat för Hammarby IF, lärde sig S O och hans lagkamrater mycket om fotbollsspelets grunder. -Knallen” inte bara sköt hårt utan var även en fenomenal passare. En annan viktig spelare för laget var skyttekungen Ingemar Karlsson som gjorde många mål men egentligen inte sköt särskilt hårt utan placerade bollen precis

S O Sandberg spelade 42 matcher i Västerbottens läns­lag, fler än någon annan. S O utsågs till Västerbottens bästa fotbollsspelare både 1956 och 1957 vilket är unikt. Trots värvningsförsök från allsvenska lag under 1950-talet stannade han i Lycksele IF. (Teckningen kommer från Västerbottens Fotbolls­förbunds Jubileumsskrift 1924-1974).

både med vänster och höger fot. Rune Ångström var allround. Hans straffar var hårda och välplacerade, målvakterna hann inte med, berättar SO.

Träning på kvällstid

S O Sandberg berättar vidare att alla spelare hade jobb vid sidan av och att träningarna helt och hållet sköttes på kvällstid.

- På vintern tränade vi ofta på en yta vid järnvägsstationen som kanske var 15 gånger 20 meter. Ibland tränade vi inomhus i en gymnastiksal men mest sprang vi efter vägarna runt Lycksele, herregud vad vi sprang. Vi spelare höll även på med andra sporter. På vintern spelade jag och andra fotbollsspelare i Lycksele IF ishockey för Lycksele SK.

- Jag minns hur förvånade vi alla var när Stins-Olle sköt ett hårt slagskott i mål. Vi hade aldrig sett ett slagskott förr och bara gapade när vi hjälpte till att lossa pucken som fastnat bakom ett av järnrören i målet.

- En milstolpe för LIF var segern med 3-0 i Norrlandsfinalen 1952 mot Älgarna från Härnösand och seriesegern i division III samma år. Därmed hade vi kvalificerat oss till nybildade division II Norrland där seriesegraren gick direkt upp i allsvenskan. Förväntningarna på LIF var stora och efter en tredjeplats 1953-1954 var det upplagt för serieseger 1954-55. Jag anser att var laget som bäst denna säsong, bättre än kvallaget säsongen efter. LIF blev slutligen serietvåa sedan vi fått ett mål fel felaktigt bortdömt på bortaplan mot seriesegrarna Sandvikens IF. Det var övrigt inte bara S O och hans lagkamrater som hade den uppfattningen utan även en stor andel av domarkåren.

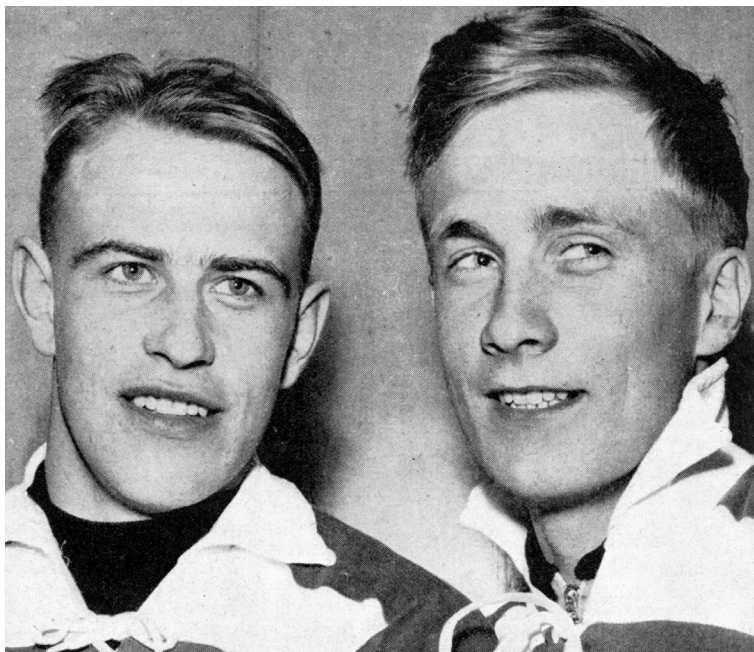
Serieseger och allsvenskt kval

- Vi upplevde en enorm glädje efter den dramatiska seriefinalen i division II Norrland den 24 maj 1956 mot Bodens BK på Tannens grusplan då Lycksele IF blev klara för allsvenskt kval, berättar S O. Segern säkrades inte förrän i den 85:e minuten genom Ingemar Karlssons nickmål. Det var sedan nervdaller hos oss spelare inför den första kvalmatchen mot GAIS den 27 maj på Nya Ullevi inför 29 000 åskådare. Vi var livrädda för publiken och hade nerverna utanpå skjortorna. Det blev sedan storförlust med 0-8. Hemma på Tannen i Lycksele kommande helg, där vi förlorade med 0-2, var vi minst lika bra som GAIS och borde ha vunnit. Speciellt bra var unge backen Rolf Lindberg som var mycket snabb på korta sträckor och tog långa perioder ned GAIS:s ”vindsnabbe” ytter Hasse Olsson. Bra var även dribblern och trollgubben Hans ”Lalla” Landström.
- Trots locktoner från många allsvenska lag under 1950-talet stannade jag i Lycksele IF. Först var det AIK med ”Putte” Kock och landslagstränaren George Raynor som besökte Lycksele och erbjöd jobb på Dagens Nyheter. Senare var det Djurgårdens IF som lockade med en plats på GCI (nuvarande GIH) och en gymnastikdirektörsexamen. Till slut bestämde jag mig för att skriva på för Djurgården. Men när Djurgårdsledningen berättade att lagkompisen Per-Erik Ohlsson skrivit på dagen innan tackade jag nej. Jag tyckte att det skulle bli för tungt för Lycksele IF att förlora två nyckelspelare

så jag stannade. Det blev fortsatt spel för LIF i division II Norrland fram till 1965 med placeringar i mitten av serietabellen. Undantaget var 1962 då laget var mycket när att vinna division II Norrland och kvalificera sig för allsvenskt kval men till slut blev vi tvåa efter IFK Holmsund. 1965 lämnade jag Lycksele och gick över till först till Domsjö IF och sedan till Sandåkerns SK i Umeå. År 1968 slutade jag som aktiv fotbollsspelare och blev under något år tränare i Sandåkern.

Stor grabb och 42 länsmatcher

Totalt spelade S O Sandberg 42 matcher i Västerbottens länslag och är Stor Grabb med 40 poäng på spelarmärket. Ingen annan har spelat så många matcher i Västerbottens länslag och det är bara Skellefteå AIK:s legendar Göte Almqvist som har fler spelarpoäng. Ingvald Norman, aktiv och tränare för Lycksele IFs fotbollslag i mer än 25 år, ansåg under 1970-talet att S O varit Lyckseles bästa fotbollsspelare genom tiderna - den komplette spelaren. - S O var en begåvning av klass och kolossalt nyttig för laget. Jag tror inte att jag sett honom göra en dålig match, sade Ingvald när han fyllde 50 år i november 1974. S O utsågs till Västerbottens bästa fotbollsspelare både 1956 och 1957 vilket är unikt. Ingen annan har fått denna utmärkelse mer än ett år. Som 82 åring spelar S O lite bordtennis som motion där han visar att bollsinnets fortfarande finns kvar.

Teknikern och eleganten Sven-Ola Sandberg till höger är av många ansedd som Lycksele IF:s bästa fotbollsspelare genom tiderna. Lagkamraten Per-Erik Ohlsson till vänster.

Guldklubben i Västerbotten - idrottscaféträff i Umeå i mars 2015

av Lars Lindgren och Ivar Söderlind

Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap (VIS) hade den 17 mars 2015 en av sina caféträffar i IFK Umeås klubblokaler och den här gången handlade det om Guldklubben. Nu undrar säkert många vad Guldklubben är och vi låter klubbens ordförande Margareta Ekesrydh berätta: – Guldklubben är en sammanslutning av tränare och idrottsledare i Västerbotten, som av Riksidrottsförbundet har fått förtjänsttecknet i guld som ofta anses vara svensk idrotts högsta ledarutmärkelse.

88 personer i länet har premierats

Hittills är det 88 personer i länet som har premierats. Redan 1913 fick den förste västerbottningen utmärkelsen. Det var Otto Ahnström (1871-1919), kapten på Västerbottens Regemente (I 20) i Umeå, ordförande i regementets idrottsförening och medlem av styrelsen för Västerbottens Idrottsförbund. Han var även medlem i Riksförbundets överstyrelse, Svenska Idrottsförbundets styrelse och Svenska Olympiska kommittén. År 1911 kom han från Norrköping där han även var en eldsjäl i stadens och Lifgrenadiersregementets idrottsliv.

Guldklubben Västerbotten bildades 1997 och har 33 medlemmar.

Det är mest män på den långa

listan. Den första kvinnan bland sju stycken är Gerda Svensson, under många år kanslichef på Västerbottens Idrottsförbund. Hon tilldelades förtjänsttecknet 1981. Klubbens sekreterare Tore Brännlund, som fick utmärkelsen 1989, berättade att klubbens mål är att vara en kamratförening som bl a skall verka för att dela ut årliga stipendier till unga idrottsledartalanger i Västerbotten. – Idrottsföreningarna i länet kan söka dessa stipendier och den man söker för bör inte vara mer än 20 år. Vi har hittills delat ut 26 stipendier varav 17 är tjejer och den som fick det 2014 är Sandra Ejderud, simmare inom Lycksele IF.

*Britta Lindgren i mitten berättade om hur hon började sin skridskoåkning i Umeå och hur hon avancerade till internationell domare. Bredvid henne Guldklubbens ordförande Margaretha Ekesrydh och sekreteraren Tore Brännlund
Foto: Thomas Björklund*

Minst 25 års ledararbete inom distriktet

Det är naturligtvis enorma insatser inom olika idrotter, som de prominenta ledarna

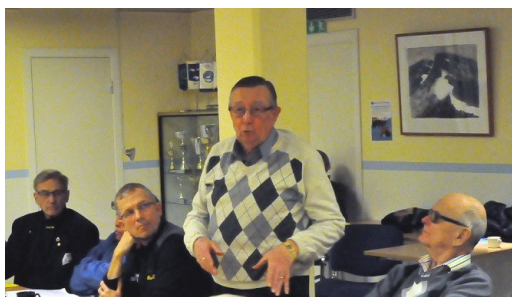
i guldklubben har åstadkommit. Ett av kraven för att kunna söka förtjänststecknet är att man kan redovisa minst 30 års arbete inom den lokala idrottsverksamheten. Ett annat krav är minst 25 års ledararbete inom distriktet. Bland de 37 personer, som var närvarande vid caféträffen, fanns naturligtvis många klubbmedlemmar. Några

Vid caféträffen deltog 37 intresserade åhörare. Foto: Thomas Björklund

av dem berättade en del om vad de har gjort för att bli meriterade för märket och det var imponerande att höra vad de har hunnit med.

Margareta Ekesryd, välkänd gymnastikledare i Umeå, berättade om sin karriär såväl lokalt, nationellt som internationellt. Konståkningens Britta Lindgren berättade om hur hon som mycket ung började sin skridskoåkning på Nytorget i Umeå och hur hon avancerade till internationell domare. Klubbens sekreterare Tore Brännlund förknippar många med SISU Idrottsutbildarna, men Tore har gjort oändligt mycket annat för idrotten. Henry Lindmark,

Henry Lindmark berättade om sitt mångåriga engagemang inom korporationsidrotten.

Foto: Thomas Björklund

ibland kallad "Mr Korpen", berättade om hur han 1968 i Vilhelmina kom in i korporationsidrotten. Henry har varit ordförande i länets korpförbund i 30 år och inom Rikskorpen i 25 år. Och vem slår VIS:s ordförande Ivar Söderlind på fingrarna, när det gäller aktiviteter på idrottens område. Ivar började som 14-åring som simlärare och även friidrottsledare på idrottsplatsen på Norräng i Lycksele. Han har arbetat på klubbnivå, på distriktsnivå, på nationell nivå och inte minst på internationell nivå inom veteranfriidrotten. Och under tiden har han även hunnit med eget idrottande.

Före caféträffen hade VIS sitt årsmöte från vilket vi kan rapportera, att Ivar Söderlind omvaldes som ordförande för ytterligare ett år och på två år omvaldes Lars Lindgren, Umeå, Gustaf Björklund, Umeå och Marika Eserstam-Kjellson, Skellefteå. Omval på ett år blev det av Staffan Brännström, Skellefteå

”Nu skall hela rasket rivas. Nu skall hela rasket bort.” – Idrottshuset i Hörnefors rivs efter 85 år

av Lennart ”Lejon” Jonsson

Rubriken på artikeln avser inte 34:an, som borde vara borta vid det här laget, utan Idrottshuset i Hörnefors, som efter 85 år i idrottsföreningens ägo och tjänst torde ha utgjort en ekonomisk belastning de senaste åren. Däremot är den kommunala marken som huset står på liksom närliggande markområden, däribland gamla fotbollsplanen, vara av intresse för Hörnefors Exploatering AB som har planer för tillkomsten av egnahem och flerfamiljshus. Men det är en lång väg dit, där det gäller att i första hand komma överens med Umeå kommun i alla avseenden, men som start på projektet har man köpt idrottshuset. En spännande fortsättning lär följa.

Förslag 1925, invigning 1930

Förslaget om ett eget idrottshus väcktes redan vid HIF:s årsmöte 1925, och efter många beslut av ekonomiskt natur liksom stora arbetsinsatser av medlemmarna och stort stöd från MoDo:s sida blev förslaget en realitet 1930 och till en kostnad av 24 000 kronor (ca 680 000 i 2015 års penningvärde enligt konsumentprisindex). Den 9 november var det klart för invigning, och det blev en idrottshistorisk tilldragelse med högtidlig prägel inför närmare 600 personer. Bland dessa en rad honoratiories som kommunalnämndens ordförande Tycko Karlsson, församlingens kyrkoherde Klas Sundelin, MoDo:s representanter disponent G Edwin Adner och platschefen Ola Olsson samt distriktsförbundsordförandena Bernt Lundstedt och Gösta Burstedt. Invigningstal hölls av HIF-ordföranden Olle Östblom och programmet i övrigt upptog sång av Hörnefors manskör och en prolog författad av överläraren K J Lennman. Medan en festmiddag under kvällen serverades de särskilt inbjudna i Granlidens pensionat, så roade sig de övriga invigningsdeltagarna med att dansa i gymnastiksalen till Jolly Boys kapell.

Inomhusaktiviteter för idrottsföreningen och skolan

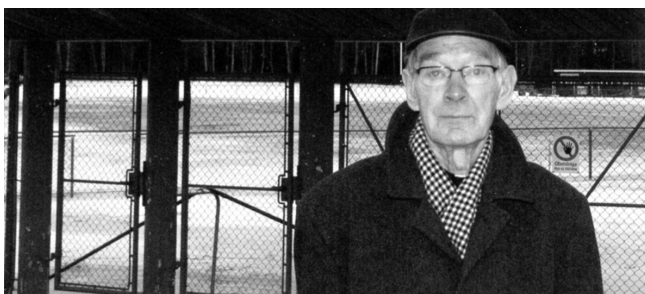
Tillkomsten av idrottshuset möjliggjorde inomhusaktiviteter för såväl föreningens medlemmar som för skolbarnen. Kommunen hyrde in sig för gymnastik för skolbarnen, som nu inte behövde göra gymnastikövningar i bänkraderna utan kunde marschera till idrottshuset där det bland annat fanns tillgångar i form av ribbstolar. Även föreningen bedrev gymnastik där en av ledarna var spelmannen och arbetarkampen Johannes Norgren, lika rakryggad i de lingska övningarna som i sitt samhällsliga leverne. För bordtennis var lokalen alldeles ypperlig, och vaktmästardottern Ulla-May Öhlin blev som bordtennisspelare föreningens mest framgångsrika medlem med otaliga mästerskap, kanske till en del gynnad av tillgången av spelbord året om. I anslutning till idrottshuset var det start- och målplats för skidåkning för bl a märkestagning och den sedvanliga varma mjölken och bullen smakade extra bra där.

Idrottshuset i Hörnefors invigdes den 9 november 1930 och rivs efter 85 år. Det möjliggjorde gymnastikövningar både för skolbarnen och i föreningens regi. För bordtennis var lokalen ypperlig. Fotoägare: Hörnefors IF

Medlemsmöten, danser och bingo

Månatliga medlemsmöten var lätt att hålla i den egna lokalen, där även vunna priser fanns att beskåda i ett stort skåp. Danser hade en given plats bland aktiviteterna, där särskilt maskeraderna lockade mycket folk. Och under de senaste åren har Bingen varit de mest publiktilldragande arrangemangen. Tre vaktmästare, med bostad i huset, har föreningen haft under åren i form av Emil Backlund, Thure Lundström och Gustav Öhlin. År 1979 genomgick huset en stor och kostsam renovering, men 2015 gick det inte längre. HIF:s stolta skapelse – Hörnefors idrottshus – har nått vägs ände.

Lennart Jonsson, född 1924 – signaturen Lejon i Västerbottens-Kuriren under många år. Han började sin idéella insats i Hörnefors IF som 14-åring 1938 som ansvarig för pillkastningen vid en sommarfest. Aktiv som fotbolls- och ishockeyspelare med bl a JDM-guld i fotboll 1939 tillsammans med Gunnar Nordahl. Slutade som aktiv 1945 och har sedan varit lagledare både i ishockey och fotboll. I Hörnefors IF:s huvudstyrelse har han suttit i många år med början som sekreterare 1944 och har även varit såväl ordförande, kassör som revisor med 1983 som slutår.

Volleyboll i Norsjö – historik och nutid

- Idrottscaféträff i Norsjö i april 2015

av Ivar Söderlind och Lennart Enkvist

Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap brukar ordna 6-7 idrottskaféer per år och den 22 april 2015 hade turen kommit till Norsjö. ”Hur kommer det sig att volleybollen fått ett sådant starkt fäste just i Norsjö?” Det var en genomgående fråga under några kvällstimmar i Norsjö Folkets Hus i restaurangen Medan där 36 deltagare av både yngre och äldre årgång hade samlats.

Volleybollen uppfanns i USA

Ivar Söderlind, ordförande i Sällskapet, berättade inledningsvis om hur volleybollen uppfanns i Massachusetts, USA i slutet på 1800-talet och snabbt spreds i USA och Kanada med KFUM. Spelstil och regler utvecklades under 1900-talets början. Sporten kallades volleyboll eftersom bollen alltid slås på volley. Grenen kom till Sverige via 4H, KFUM och Sveriges Kommunistiska Ungdomsförbund. Man lärde sig sporten på internationella läger och av estländare som flydde hit under och efter andra världskriget.

Eskil Tåg, Staffan Brännström och Ivar Söderlind från Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap deltog med stort intresse vid caféträffen. Foto: Thomas Björklund

– Man ville ha en inom-

hussport på vintern som var krävande men inte innehöll några våldsinslag med liten eller ingen kroppskontakt så att risken att bli skadad skulle vara liten, sa Ivar.

En av världens största lagsporter

Det internationella förbundet för volleyboll skapades 1947 och organiserar idag 35 miljoner spelare i 218 länder. Det är därmed en av världens största lagidrotter räknat i antal länder där det utövas och näst störst efter fotboll räknat efter antal utövare. De första världsmästerskapen (inomhus) för herrar hölls 1949 och för damer 1952. Sporten kom med som officiell gren i Olympiska Spelen i Tokyo 1964 och beachvolleyboll kom med på det olympiska programmet 1996. Volleyboll är även med på Paralympics sedan 1980.

Sverige har haft stora framgångar

Sverige deltog första gången i Europamästerskap 1967 och herrlandslaget nådde stora framgångar och tillhörde världseliten åren 1987-1995. Det blev EM-slutspel 1987, 1989, 1991 och 1993 med silver i Stockholm 1989. I OS deltog Sverige 1988 och VM 1990 och 1994. Sedan dess har inget annat svenskt landslag i volleyboll varit i närheten av dessa framgångar

Volleyboll i Västerbotten

Volleyboll spelades i Västerbotten redan under 1960-talet inom 4H, scoutrörelsen och Korpen. Första länsförening som registrerades i Svenska Volleybollförbundet var IKSU från Umeå 1969 som följdes av KFUM Skellefteå 1970 och Vännäs Volleybollklubb 1971. Västerbottens Volleybollförbund bildades 1971 och samma år startades den första klubben i Norsjö, Kattisberg Volleybollklubb. Vi återkommer till detta. Under slutet av 1970-talet och under 1980-talet hade volleybollen en stark utveckling i länet. Redan 1977 gjorde IKSU:s damer en ettårig sejour i högsta serien (div 1). Under tre säsonger 1988-1991, fyra säsonger 1995-1999 och fyra säsonger 2000-2004 spelade KFUM Skellefteås damlag i elitserien. Första säsongen 1988-1989 tog sig KFUM till semifinal och 2002 blev det en bronsplats. Säsongen 1997-98 spelade även Vännäs damer i elitserien.

IKSU svenska mästare 1998

Länets framgångsrikaste klubb på herrsidan har IKSU varit med nio säsonger i elitserien från 1993 till 2002. Laget blev svenska mästare 1998 och SM-tvåa 1996. Brons blev det 1994, 1997 och 2001. Laget hamnade alltså på medaljplats sju av nio säsonger i Elitserien. I slutet av 1990-talet började totalt sett en nedgång för länets volleybollsport. Antalet licensierade spelare och aktiva klubbar minskade stadigt. Särskilt markant blev det på herrsidan och det finns inte längre något seriespelande herrlag i Västerbotten.

Staffan Larsson visar klubbtröjan med det fyndiga klubbmärket flankerad av Stefan Källströmmer och Stellan Persson. Foto: Thomas Björklund

Volleyboll i Norsjö

Kattisberg Volleybollklubb var alltså 1971 den första klubben i Norsjö med Volleyboll på programmet. Stellan Persson, en av pionjärerna, berättade vid caféträffen om de första åren, varför det blev just Kattisberg och historien bakom det fyndiga klubbmärket – en katt och ett isberg.

– Det var en kul tid. Vi hade roligt, berättade han. Efter en svacka återuppstod klubben som Norsjö Volleybollklubb och sedan tidigt 1980-tal har föreningen alltid haft lag i seriespel.

Tre säsonger i elitserien

Höjdpunkten var förstås de tre säsongerna i elitserien 2006 – 2009 med Anders Ingelsson som huvudtränare. Norsjö VK är det nordligaste laget som någonsin spelat i damernas elitserie. Med nyförvärvet kanadensiskan Claudia Houle i laget och i övrigt i stort sett med egna produkter kvalificerade sig laget säsongen 2007-2008 till kvartsfinal i elitserien efter fem raka segrar men förlorade där mot Sollentuna VK. Följande säsong blev det en sjätte plats i elitserien. Efter den säsongen meddelade Norsjö VK att man drar sig ur elitserien inför kommande säsong på grund av bristande spelarunderlag. Under sina säsonger i Elitserien toppade Norsjö publikligan.

Fortsatta framgångar

Men klubben har stått stark och haft stora framgångar även efter det. Inte minst säsongen 2015, då laget vann allsvenskan och både killarna och tjejerna tog brons i U17-SM. Klubben har en strålande ungdomsverksamhet och har spelat många SM-slutspel på flicksidan. Av 214 tjejer i grundskolan år 2013 var 127 aktiva volleybollspelare!

Ivar Söderlind undrade hur sporten kan locka så många ungdomar på orten och fick svar av eldsjelen Ann Bergquist Andersson:

– Det har blivit kultur i Norsjö att spela volleyboll. Det är nedärvt, det är självklart att man i alla fall ska prova. Framför allt är Volleybollen i Norsjö en tjejsport. Tack vare lättare varianter som kidsvolley och volley 2000 tror Ann också på en bra framtid för sporten i Norsjö och även i länet. – Att kasta och fånga bollen har blivit lyckosamt.

Norsjö Volleybollklubb 2013-2014 i SuperEttan och Allsvenskan

Idrottscafé i Skellefteå i maj 2015

”Idrottsliv i Skellefteå med omnejd 1860-1932”

av Ivar Söderlind

Torsdagen den 21maj 2015 hade Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap en caféträff i Skellefteå om ”Idrottsliv i Skellefteå med omnejd 1860-1932” med Ivar Söderlind som föreläsare. Inför 15 intresserade och frågvisa deltagare berättade han inledningsvis om tidiga idrottsliknande aktiviteter i icke organiserad form, kom in på de första skytteföreningarna från 1860-talet och framåt, de första ”riktiga” idrottsföreningarna med början på 1880-talet och berättade slutligen om den snabba föreningstillväxten efter sekelskiftet 1900 fram till 1930-talet (15 deltagare).

Idrottsliknande aktiviteter i icke organiserad form

Långt innan de allra första idrottsföreningarna bildades i Skellefteå med omnejd under 1800- talets andra hälft utövades idrottsliknande aktiviteter. Sommartid höll man till på ängar, skogsvägar, i skogar, sjöar och vattendrag och vintertid i skidspår och på sjöisar. Idrottslekarna utgjorde ofta ett inslag i arbetet, man tävlade i trädfällning, slå hö etc. och skidan var ett nödvändigt fortskaffningsmedel. Kyrkoherden

Per Högström, Skellefteå berättade i en bok utgiven 1747 att ”ungdomen brukade ägna sig åt allehanda spel och lekar. ... löpa till måls, kliva i trän etc”. Det var även vanligt att ungdomarna ägnade sig åt skidåkning ofta utförsäkning i de brantaste backarna. Här bör även nämnas den världsberömda Kalvträskskidan som hittades i samband med en skogsdikning 1923. Den beräknas vara 5200 år gammal, är världens äldsta bevarade skida och förvaras på Skidmuséet i Umeå.

Intresset bland deltagarna var stort för Skellefteås tidiga idrottshistoria. Foto: Staffan Brännström

Skellefteå Skarpskytteförening 1863

Skellefteå Skarpskytteförening startade i juni 1863 efter att i två år ”varit under bildande”. Det är efter Umeå Skarpskytteförening (bildad 1861) Norrlands näst äldsta kända idrottssammanslutning. - Den första idrottssammanslutningen får man säga att Umeå skarpskytteförening från 1861 är. Förutom pris- och tävlingsskjutning hade

de första skarpskytteföreningarna ofta även bajonettfäktning och gymnastikövningar på programmet. Under följande år bildades det även skytteföreningar i Löfvånger, Burträsk och Bygdeå. Skyttarna uppträdde i uniform, marscherade och hade exercis. De var välkomna gäster hos träpatronerna som bjöd på mat och dryck. *"Vid en övning i Bureå för 70 skarpskyttar bjöd patron Marklund hela styrkan på middag. Och innan truppen avmarscherade bjödos skyttarna på några glas punsch."* Det bedrevs en intensiv propaganda och uppsökande verksamhet för bildandet av skytteföreningar i Sverige och 1916 hade antalet i Västerbotten ökat till toppsiffran 179 jämfört med 65 "vanliga" idrottsföreningar, varav 20 skytteföreningar i Skellefteå med omnejd. Skytterörelsen hade således mycket större omfattning än idrottsrörelsen i övrigt och förekom till skillnad mot andra idrottssammanslutningar oftast på "rena" landsbygden. Av den noggranna statistik som fördes framgår att det fanns nära 18 000 skyttar i länet 1915, dvs var tionde länsbo var sportskytt.

Idrottsföreningar i länet med början på 1880-talet

Ivar berättade vidare att med början på 1870-talet växte det fram åtminstone 30 frivilliga gymnastikföreningar i Sverige varav två i Västerbotten. Umeå Gymnastikförening (UGF), som bildades 1881, var länet första egentliga idrottsförening (icke skytteförening) och Skellefteå Gymnastikförening (SGF) kom 1891. De tidiga gymnastikföreningarna fungerade ofta som inspirationskällor för andra idrottsgrenar. Gymnastikföreningarna i både Umeå och Skellefteå hade förutom gymnastik även skidsport på programmet. Den allra första kända skidtävlingen i länet anordnades på Ön i Umeå i mars 1991 med läroverksungdomar som deltagare. Första skidtävlingen i Skellefteå arrangerade SGF 1894. Man åkte en 27 kilometer lång bana Skellefteå-Boviken-Kåge-Dalkarlsleden-Skellefteå. Tävlingen är ett av många exempel på kommande skidtävlingar med stora penningpriser och fina prisbord till och med till skolungdomar.

Att bedriva idrottslig verksamhet i bolagsform är inget nytt. Redan 1886 bildades Aktiebolaget Idrott i Skellefteå. Denna märkliga idrottssammanslutning var ett registrerat Aktiebolag med kägelspel på programmet. Kägeln stod i rad och de tävlande kastade varannan gång sina klot. Den som slog ned flest käglor vann. Intresset för kägelspel minskade och den 12 mars 1894 upplöstes Aktiebolaget och aktier inlöstes med 7 kronor per styck.

IFK Skellefteå idrottens banbrytare i norra länsdelen

En framgångsrik förening och idrottens banbrytare i norra länsdelen var IFK Skellefteå som bildades i juli 1909. "För att kunna upphjälpa sin ekonomiska ställning har föreningen ansett sig nödsakad att ordna en hel del fester. Den ena tillställningen har aflöst den andra." (Ur Västerbottens Idrottsförbunds Årsbok 1911). Under 1909 och 1910 anordnade föreningen fyra baktävlingar och totalt tio tävlingar i allmän idrott. De korta löpningarna ägde rum mellan bondstadskamrarna medan hopp och kast utövades på fotbollsplanen på Nordanå. Jämfört med nutidens resultat var resultaten

mycket blygsamma. I DM i fotboll 1910 kvalificerade sig föreningen till semifinal efter att ha vunnit över Byske och Yttersfors Idrottsförening men förlorat semifinalen mot Umeå Läroverks IF. Vid DM i allmän idrott 1910 på Västerbottens Regementes övningsfält i Umeå deltog fyra idrottsmän från IFK Skellefteå och hemförde sex av 10 DM-tecken. Framgångsrikast var Bertil Friman med fyra segrar: höjdhopp 1.65, släggkastning 26.05, spjutkastning 75.31 och kulstötning 17.65. I de två sista grenarna är det frågan om vänster och höger hand sammanlagt. Huvudfunktionärer var tio officerare och musik spelades hela tiden under tävlingarnas gång av Västerbottens Regementes och Dragonregementets musikkårer.

Skellefteå IF bildades 1918 och Skellefteå AIK 1921

Efter första världskrigets utbrott 1914 läggs i stort sett all idrottsverksamhet i Skellefteå och länet i övrigt ned. Den 28 maj 1918 beslutade 18 idrottsintresserade personer i Skellefteå att bilda en ny idrottsförening. Namnet bestäms vid ett kommande möte till Skellefteå IF och blev den dominerande friidrottsföreningen i Skellefteå de närmaste

åren. År 1919 tog föreningens idrottsmän hem fem DM-tecken. Birger Everitt vann kula med 21.53 och Antonius Wiklund 800 m (2.19.4) och 1500 m (4.45.4).

Skellefteå AIK, den andra riktigt stora föreningen i norra länsdelen bildades av 11 ungdomar på Café Nordan i Skellefteå den 1 juli 1921. Anledningen sades vara det bristande intresse som

Ivar Söderlind noterar under kaffepausen Birger Lindgrens synpunkter. Foto: Staffan Brännström

SIF visade för fotbollen. Medlemsavgiften sattes så lågt som 1 kr. Från början var det mest om fotboll det handlade i Skellefteå AIK. Det var hårda fighter på "Gamla samrealskolplanen" (Nordanå). Omklädningsrum fanns inte på den tiden utan spelarna klädde om bakom vedstaplarna på planens långsida. Tillsammans med SIF inhägnades Samskoleplanen med säckväv och det ordnades bänkar till publiken. SAIK vann sitt första DM i fotboll 1929.

Bandy i Skellefteå AIK kom igång redan hösten 1921 och hade mer formen av träning och vänskapsmatchande mellan A-lag och B-lag. Den första bandybanan förlades på

älven där en isrektangel plogades upp och där isen inte var av bästa märke. 1931 vann juniorlaget JDM. Så småningom flyttade bandyn upp till ”Dammvalla” intill Balderskolan.

”Skellefteå Runt” var en stor händelse

En stor händelse var stafetten ”Skellefteå Runt” som arrangerades åren 1924-1928. Tävlingen avgjordes över 5 km uppdelat på tio sträckor mellan 250 och 1500 m. I dessa tävlingar gjorde John Holmgren, hemmansägare från Stämmingsgården utanför Skellefteå goda insatser för AIK och klubben beslutade 1928 att skicka honom till DM på 5000 m och 1500m i Umeå. Helt överraskande blev John distriktsmästare på 5000 m med den utmärkta tiden 16.30.4, ett halvt varv före sina konkurrenter. John, som var en hängiven AIK:are, sträckte båda armarna i luften och ropade ”heja AIK” när han sprang i mål på Gammliavallen som klubbens förste DM-mästare alla kategorier. Den otränade Skellefteålöparen var så stel efter loppet att han inte kunde ställa upp på 1500-meters- loppet dagen därpå.

Skidfabrik i Skellefteå 1926 och Norrvallas tillkomst 1932

Norsjö's båda Vasaloppsvinnare på skidor, Ernst Alm och Oskar Lindberg startade en skidfabrik i Skellefteå 1926. Ernst vann det första Vasaloppet 1922 och Oskar Lindberg 1923. Ivar berättade avslutningsvis att idrotten i Skellefteå fick ett verkligt lyft 1932 då staden äntligen fick en fullgod idrottsplats. Ungefär 1000 personer hade lockats till invigningen lördagen den 25 september. Det var en strålande höstdag med strålande sol från en molnfri himmel. Programmet upptog tävlingar i fotboll, handboll och allmän idrott samt tal, körsång, musik till blåsorkester och två grupper skolbarn som marscherade in på kolstybben med svenska fanor.

Rune Sundberg och Birger Lindgren berättade om idrott förr och ställde många frågor. Foto: Staffan Brännström

Berättarcafé om ishockeyns historia i Granö i juli 2015

av Ivar Söderlind

Söndagen den 12 juli 2015 hölls ett berättarcafé i Sjungaregårdens Kulturcentrum i Granö med VIS som samarbetspartner. Temat för träffen var "Ishockeyfeber i Granö. Hur kom det sig att Granö kunde nå den näst högsta divisionen i landet?" Lars Vesterlund, Kenneth Granberg, Hans-Ove Wenngren, Göran Svanberg och många andra försökte svara. Nästan alla spelare kom från Granö och Tegsnäset och var med på resan från gårdsgårdsserien upp till näst högsta serien åren kring 1970. Berättarcaféet blev en deltagarmässig succé med många roliga inlägg (drygt 200 deltagare).

Granö IF spelade sex säsonger i division II

Lars Vesterlund hälsade alla välkomna och poängterade att arrangörerna aldrig kunnat drömma om det skulle komma så många åhörare. Efter att det hållits en tyst minut för alla bortgångna spelare och ledare från Granö IF:s storhetstid berättade han att lilla Granö med en befolkning på 330 personer i sex säsonger 1969-1975 spelade i division II mot lag från betydligt större orter. Lag som gästade Granös utomhusrink var bl a Tegs SK, Tunadals IF, IFK Kiruna, Kiruna AIF, Piteå IF, IFK Luleå, Clemensnäs IF osv. Som bäst bland tio deltagande lag serien blev det en femteplats 1971 och sjätteplats 1973.

Tränare under ett par säsonger i slutet av 1960-talet var "Sventa" Enqvist från Umeå (tidigare målvakt med läns lagmeriter). Han berättar i sina idrottsminnen att han i ett svagt ögonblick och efter många påtryckningar från Granös hängivne lagledare Hans-Ove Wenngren lovade att hjälpa laget med träning och övertalades också att medverka vid matcherna. Laget vann serien och var därmed kvalifice-

Spelarna Göran Svanberg, Kenneth Granberg, lagledaren Hans-Ove Wenngren och Lars Westerlund berättade med många roliga inlägg om när det var ishockeyfeber i Granö.

Foto: Ivar Söderlind

rad att spela i division II från och med säsongen 1969-70. Omtyckt och skicklig tränare under en tid var även Umebon Elon Sundström som hade meriter som landslagsback när han spelade i Skellefteå AIK. Även toppspelaren Göran Vindelhed från Vindeln hjälpte till med träningen under en period.

Länets fjärde bästa ishockeylag

Under toppåren i division II var Granö IF länets fjärde bästa ishockeylag efter Skellefteå AIK, IFK Umeå och Tegs SK. När man spelade mot IFK Umeå och Skellefteå AIK i DM hade man uppåt 700 åskådare runt uterinken och förlorade knappt med siffror som 4-7 och 5-6. Laget var svårslaget hemma, många lag hade svårt att spela på naturisen i Granö framför allt då det var 20 minusgrader och mer. Inga riktiga värvningar förekom, möjligen kunde spelare som var bosatta på andra orter få resan till Granö betald. Matchklubbor stod dock klubben för, de behövde inte spelarna betala själva. Lagets framgångar byggde på det stora intresset för ishockey i Granö och att det fanns eldsjälarna i föreningen som alltid ställde upp. Idéellt arbete var självklart, alla behövdes och ingen tog betalt.

De som var med under ”storhetsåren” berättade under kvällen att spelarna slipade skridskorna när ishockeysäsongen började på hösten och att den slipningen kunde räcka hela säsongen. Det hände att damklubben fixade så att Granös spelare fick ledigt från militärövningar för att kunna vara med i seriematcherna. Ibland hade spelarna träning i Umeå Ishall men var då tvungna att träna efter kl 22.00 på kvällarna. På sommaren var det fotboll i division VI som gällde för en del av dem som på vintern satsade på ishockey.

Granö IF:s supportervisa

Ett uppskattat inslag under berättarkaféet var när tidigare Granöspelaren, körsångaren och nuvarande ordföranden i Västerbottens Ishockeyförbund Göran Svanberg sjöng Granö IF:s supportervisa (melodi ”Värnamovisan”) som handlar om framträdande spelare i laget. Några smakprov från de totalt 20 verserna:

Kenneth Granberg, som tränar laget han är en back som ej släpper taget, när han så äntligen vilar ut då Källström hojtar, din tid är slut.

Göran Svanberg, du åker sakta för Lena alltid din rygg hörs vakta men pucken glider, vart helst du vill klubban har du fin känsla till

Kennet Svanberg med röst i basen, ”Nu ska vi kämpa av bara fasen” Han åker fort både upp och ner, och all sin kraft för laget ger.

Ishockeyfeber i Granö vid berättarkaféet i Granö 12 juli 2015. Foto: Ivar Söderlind

Äldst i laget är vår Sten-Gunnar.
Men vila dock ej honom unnar.
Trots att för skador han blivit rädd
helst vill se dej för hockey klädd.
Ture Jonsson på rören sparar
ty höstens slipning till våren varar.
Han snurrar runt med varenda man.
Ja, även om det är fler än han.

”Robban” Brännström är yngst i laget
hans åkstil är av det bättre slaget.
På isen syns han mest varje kväll
hans fel är bara, han är för snäll.
Hans-Ove Wenngren, som från oss farit
trots detta trogen sitt lag han varit.
Med hopp att dej få återse
vi härmed vill dej vår hyllning ge.

Roliga inlägg under kvällen

Till slut ett par av alla de roliga inlägg som gjordes under kvällen och rev ner stora skratt. Båda handlar om backen Kenneth Granberg:

Kenneth var aktiv i närmare 30 år och spelade mest non-stop. Han är nog en av de spelare i Sverige genom tiderna som spelat mest minuter av alla. Men vid närmare eftertanke är det en sanning med modifikation. Han satt ju utvisad mest hela tiden och kunde då vila upp sig!

Kenneth slog i en match ut tre tänder och gick åt sidan för att torka bort blodet. Han sade till sin mor, som stod vid sidan om avbytarbåset, att nu får det vara nog. Hon replikerade: ”Nu för tiden gör de nya tänder varje dag så det är bara för dig att fortsätta spela”!

Kaféträffen blev en deltagarmässig succé med drygt 200 deltagare.

Foto: Ivar Söderlind

Göran Svanberg och Lars Westerlund i berättartagen. Ett bejublat inslag under kvällen var när Göran sjöng supportervisan från ishockeyns storhetstid i Granö. Foto: Ivar Söderlind

Curling i Skellefteå under 55 år – historik och nutid - idrottscaféträff i Skellefteå i oktober 2015

av Ivar Söderlind och Bo Fuhrman

Den 13 oktober 2015 var det caféträff i Curlinghallen, Skellefteå Kraft Arena. Inför ett 40-tal deltagare berättade Michael Marklund, Curt Lindgren, Håkan Pålsson, Anders Eskilsson, Per Sjöström, Staffan Brännström, Ivar Söderlind m fl. om hur curlingen i Skellefteå utvecklats från slutna sällskap till en stor bredd- och elitverksamhet. Namnet "curling" härstammar från engelskan och betyder ringla, krusa. Ordet beskriver stenens väg över isen

Ivar Söderlind, Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap och Michael Marklund, ordförande i Svenska Curlingförbundet, flankerar Marika Eserstam Kjellsson och Ceres Lindgren.
Foto: Bo Fuhrman

Curlinghistoria med fokus på Skellefteå

Staffan Brännström från VIS:s styrelse, koordinatör för träffen, berättade inledningsvis om curlingens historia med fokus på Skellefteå. Först ut i länet var Umeå Curlingklubb som bildades 1957 och Skellefteå Curlingklubb kom 1960. I Lycksele fanns det en curlingklubb 1960-1968 och i Sorsele 1984-1986. År 1973 fick Skellefteå Curlingklubbs årliga inbjudningstävling namnet "Guldsopen" och vandringspriset blev en gammal gruvhjälm från Boliden. Första året deltog 10 lag i Guldsopen från Örnsköldsvik i söder till Luleå i norr. Alla tiders deltagarrekord slogs 2000 då 32 lag spelade och lag Sjöström vann. I laget ingick Pelle Sjöström som skip, Lars Söderberg, Jan Stål och Nisse Wennerström.

Curlingens ursprung, istillverkning och curlingstenar

Per Sjöström berättade att curlingen tros ha uppfunnits i Skottland på 1500-talet där curlingliknande spel förekom på 1540-talet. År 1838 kom enhetliga spelregler och curlingen spreds vidare till Kanada, USA och övriga Europa. På 1850-talet kom sporten till Sverige och Uddevalla. Svenska Curlingförbundet bildades 1916. Idag har sporten utövare i 40 länder, varav Kanada är det största, med omkring en miljon

curlingspelare. I Sverige finns cirka 5 000 registrerade curlingspelare.

Av Håkan Pålsson och Anders Eskilsson fick vi en inblick i hur man tillverkar bra is för curling medan Per Sjöström kom in på curlingstenarnas historia. Curling spelades länge utomhus på naturis. De speciella curlinghallar som byggts på senare år med speciellt lagd is har möjliggjort spel med betydligt högre precision. De flesta curlingstenar som används i modern curling har tillverkats av en speciell typ av granit (Blue Hone) som hämtas från den lilla skotska ön Ailsa Craig och som tål att krockas med på curlingisarna. Stenen får väga upp till 19,96 kilo.

- Vi hjälper till med curling i Burträskhallen dit vi lånat ut stenar, berättade Håkan Pålsson. En sten kostar 5 000 kronor och håller i trettio år, minst.
- Fortfarande har jag aldrig sett en sten som gått sönder, sa Per Sjöström.

Bäst i Sverige

Skellefteå Curlingklubb är bäst i Sverige med tre elitlag bland herrarna och ett bland damerna. Curlingklubben fyllde alltså 55 år 2015 och utvecklingen på senare år har varit imponerande, inte bara på elitsidan. Klubben har 55 seniorer som tränar/spelar två pass per dag måndag-torsdag.

- Behovet av ytterligare en bana är stort. Vi hoppas på den i framtiden, berättade klubbens ordförande, tillika ordföranden i Svenska Curlingförbundet, Michael Marklund.

- Förr var curling ett spel. Idag är det en precisionssport där marginalerna är hårfinna, påpekade Pelle Sjöström, en av de unga veteranerna med 40 år i klubben. Han betonade kommunikationens stora betydelse.

- Den är jätteviktig och skillnaden mellan bra och mindre bra prestationer.

Ledarprofiler i Skellefteå Curlingklubb: Håkan Paulsson, Hans-Erik Hägglund och Michael Marklund. Foto: Bo Fuhrman

Nya curlinghallen kom 1992

Nya curlinghallen i Skellefteå Kraft Arena stod klar och invigdes den 12 september 1992. Stora dragplåster var de nya världsmästarna lag Elisabet Johansson (senare Gustafsson) från Umeå. I lagets första VM-turnering blev det guld direkt, i Garmisch-Partenkirchen. I laget ingick även Katarina Nyberg, Elisabeth Persson och Louise Marmot. Under de närmaste mästerskapen blev det fyra VM-guld-guld (1992, 1995, 1998 och 1999), fyra EM-guld (1992, 1993, 1997 och 2000) och ett OS-brons (1998). Efter denna utveckling tillbaka till invigningen 1992 där Skellefteås curlingfarfar, avlidne Arthur Lindgren spelade första stenen i nya curlinghallen. De följande tre månaderna ökade deltagarantalet i klubben från 35 till 100. Under senare år har stegringen av antalet utövare stannat upp, men Skellefteå tillhör de största föreningarna i landet.

Lag Sigfridsson

I Sveriges damlag i curling med stora internationella framgångar, tillhör fyra av fem spelare Skellefteå Curlingklubb. Laget består av Margareta Sigfridsson, Christina Bertrup, Maria Prytz, Maria Wennerström och reserven Agnes Knochenhauer. De här tjejerna representerar Skellefteå Curlingklubb med namnet "Team Alltele" på alla nationella och internationella tävlingar. På OS, EM och VM representerar de Sverige under namnet "Lag Sigfridsson" berättade Michael Marklund. Laget har varit mycket framgångsrikt med OS-silver 2014 och tog åren 2011-2013 hem tre VM-silver, två EM-guld, ett EM-silver och ett EM-brons.

Curlingklubbens Håkan Paulsson visade hur spolanordningen fungerade. Ola Norgren lyssnade med stort intresse. Foto: Bo Fuhrman

Ilsket kungamöte i Gustav Vasas spår

av Lennart Forsberg

Jag drar jag mig till minnes ett av Västerbottens Idrottshistoriska Sällskaps allra första medlemsmöten i slutet av 80-talet. Det ägde rum i läns museets salong Bio Abelli, där skidesset Assar Rönnlund berättade om sitt idrottsliv.

Han berättade bl a om Vasaloppet 1962. Det var ord som – med facit i hand – anknyter till frågor som skid-Sverige även ställt sig denna vinter: Måste en hyllad skidstjärna alltid vara glad? Eller får en skidstjärna ibland vara irriterad och ur humör – för att inte säga riktigt förbaskad!? Vid Vasaloppet 1962 åkte Assar i mål som ohotad tredje man – den stora dramatiken utspelade sig framför honom, där favoriten Sixten Jernberg, Lima, drog stenhårt för att hänga av Janne Stefansson, Sälen. Det gick inget vidare – Stefansson höll sig hela tiden kvar i Jernbergs bakhasor. Han var i själva verket så

pigg att han på upploppet kunde passera Jernberg och vinna med 8 sekunder!

Det var en förlust som Sixten Jernberg besvarade med tystnad. Inte ett ljud kom från hans läppar när trion Stefansson, Jernberg och Rönnlund vandrade mot en lokal där GCI – som GIH hette på den tiden – skulle genomföra vissa fysiologiska tester.

På sin vandring mot testlokalen passerade trion Gustav Vasa-statyn i Mora – i det ögonblicket brast alla fördämningar för Jernberg. Han lyfte sina träskidor över axeln och drämde iväg dem med full kraft mot statyn:

– Det är du din jävel som rår för alltihopa, skrek skidkungen till kungen!

Text och bild är hämtade från Lennart Forsbergs hemsida www.ordbanken.se med en och annan tanke kring händelser i när och fjärran (29 februari 2016). (<http://andrasidan.ordbanken.se/#post1130>)

Bertil Nordahl – äldst av de berömda bröderna från Hörnefors

- från Hörnefors B-lag till olympisk guldmedaljör

av Lennart ”Lejon” Jonsson

OS-guld och guldbollvinnare 1948

Trots sådana meriter som 15 landskamper, OS-guld i London 1948, Guldbollen samma år och spel som proffs i italienska klubben Atalanta från 1949 till dess han på grund av skada lade fotbollsskorna på hyllan 1952, så var BERTIL NORDAHL, äldst i brödratrion, den som hade det svårast att etablera sig i Hörnefors IF:s fotbollslag i slutet av 1930-talet. Medan de yngre Knut och Gunnar som mycket unga fick plats i laget, så hamnade Bertil emellanåt i B-laget. Inte för att han var dålig, utan kanske mest för sitt emellanåt oslipade spel. Han ”tjyvspelade” ofta och utnyttjade sin fysiska styrka många gånger kanske allt för markant. Men han lärde sig och slipade av sitt spel och blev snart given i såväl HIF som länslaget. Han förblev dock genom åren lika hård i kroppen i sitt spel, vilket danskarna i OS-semifinalen kunde vittna om och hade därefter tankar på att avbryta fotbollsutbytet med Sverige.

Såg till att Hörnefors IF vann division III

I HIF var det Bertil som i det närmaste ensam såg till, att föreningen kunde hemföra sin första och enda seger i div. III Nedre norrländskan. Höstomgången 1939 tappade HIF endast en poäng (Sandvik) och låg därför bra till för seger, när serien färdigspelades våren 1941. Då gick det inte så bra för HIF med Knut som inkallad uppe i Boden och Gunnar etablerad i Degerfors. Sista matchen mot Domsjö måste därför vinnas för att drömmen om serieseger skulle bli verklighet. Och det blev den efter tre mål av Bertil medan Domsjö kammade noll. År 1942 lämnade Bertil Hörnefors för spel i Degerfors, där han efter ett antal matcher hittade sin rätta plats i laget som centerback, och därmed startade sin egen framgångssaga.

Besvär med stamning

Bertil hade i unga år besvär med stamning, något som han i efterhand helt övervann, men som för en del uppfattades som tecken på en brist uppe i hjärnkontoret. Men han var inte dum utan snarare litet full i fasen. Det visade han bl a i schack, där han i matcher för klubben i Hörnefors beredde kvalificerade motståndare mycket huvudbry. Det fanns mycket inombords hos den gode Bertil, som kanske rent av också var musikaliskt begåvad. I varje fall är sonsonen Peter Nordahl en lysande stjärna på den svenska musikhimlen som pianist och orkesterledare.

"Dä va'n Ludvig som börje"

Bertil hade det svårt när han började sitt fotbollsspel i Hörnefors. Och samma var förhållandet vid det första jobbet som springpojke på Konsum, eller "Koopra" som det sades. Där kom han i delo med en äldre man som hette Ludvig och som tillsammans med sin fru skötte hotellet som inrymdes i samma byggnad. Konsumchefen, tillika gift med Ludvigs dotter, kallade in Bertil för ett samtal, där han förebrådde honom: så talar man inte till äldre människor! Bertil godtog dock inte detta utan förklarade: *"dä va'n Ludvig som börje!"*, och det svaret lever fortfarande kvar i minnet bland äldre hörneforsare.

Tilläggas kan, att trots den misslyckade första kontakten med affärsvärlden, så blev icke-rökaren Bertil efter italiensejouren innehavare av en tobaksaffär i Kristinehamn.

Bertil, Gunnar och Knut Nordahl för första gången tillsammans i landslaget mot Schweiz den 7 juli 1946 på Råsunda Fotbollsstadion. Sverige segrade med 7-2 efter 4 mål av Gunnar Gren och "bara" ett mål av storskytten Gunnar Nordahl. Bertil hade debuterat i landslaget året innan.

Putte Kock, födelsedagsbarnet Bertil Nordahl (50 år) och pappa Emil Nordahl i samband med sista Nordahlsmatchen den 25 juli 1967 på idrottsplatsen Gran i Hörnefors inför 3100 åskådare. I matchen mot Bengt Bedrups TV-lag tillhörde Bertil en av de piggaste aktörerna på plan. Nordahlarna segrade med 5-2 med Thomas Nordahl som planens dominant.

Selm Stenvall, Sorseles store femmilare

av Lars Lindgren

Selm Stenvall, född i maj 1914 i Rågoliden utanför Sorsele, var en av Västerbottens bästa skidåkare under 1940-talet. Han tävlade för Storumans IK 1938 men sedan med ett undantag för Sorsele IF. Undantagsåret var 1942, då han representerade IFK Umeå. Att det blev en säsong för Umeå ska enligt Selms son Thore ha berott på att Selm värvades till Umeå av skidledaren Alvar "Lia" Johnson.

Urstark åkare

Selm Stenvall var en urstark åkare som gjorde sina bästa resultat på fem mil och längre. En av hans meritmässigt bästa tävlingar är kanske hans femmil i Lahtis den 2 mars 1941. Han vann visserligen inte men borde ha stått som segrare i det tunga loppet. Selm ledde med mer än fem minuter vid varvningen före slutlige segraren Finlands Matti Lähde. Lähde, som var debutant på fem mil, slog Stenvall med exakt sju minuter på sträckan mellan 31 och 42 km. Många ansåg detta så otroligt, att man misstänkte, att Lähde hade åkt fel och därmed en kortare sträcka än 50 km. Finländaren står i alla fall som segrare med tiden 3.59.29. Stenvall som tvåa på 4.02.14. Näst bäste svensk blev Sven Edin (svensk mästare på tre mil 1939) på tiden 4.10.51.

Bodenloppet och Skinnarloppet

På Stenvalls tid fanns det två tävlingar i Sverige, som hade rykte om sig att vara något alldeles extra. Att vinna någon av dem var stort. Det var Bodenloppet, som ibland har kallats världens tyngsta femmil, och Skinnarloppet i Malung. Selm Stenvall vann två gånger på vardera stället.

Skinnarloppet vann Selm 1939 och 1941. Loppet 1941 var den 19:e upplagan och distansen var sex mil. Föret var kärvt och därmed tungt. Stenvall vann en knapp seger (sex sekunder) före Olle Wiklund, Bergvik. Wiklund vann Vasaloppet året därpå och blev tvåa i Mora 1941, när Mauritz "Norsjö-Björnen" Brännström vann.

Stenvalls första seger i Boden kom 1941 och nu blev segern verkligen inte knapp. Och konkurrensen var det inget fel på. Selm vann med mer än två och en halv minut före Finlands Pekka Niemi, bland annat VM-etta på 50 km 1937 och korad till världens bästa skidlöpare 1937. Elis Viklund, Kramfors, blev fyra och Lyckseles Folke Lindberg femma. När Selm vann 1947 blev hans segermarginal 1.42. Tvåa och trea blev Benjamin Vanninen och Marti Remes. Nu åkte Folke Lindberg in som sjätte man. Remes blev åttonde på 18 km, som Martin Lundström vann.

Åkte Vasaloppet tio gånger

I Vasaloppet, som Stenvall har åkt tio gånger, blev han tvåa 1946 och trea 1953 och hela fem gånger har Stenvall kommit i mål bland de sex främsta. I ett klipp från loppet 1946 kan man läsa följande: "Selm Stenvall var ett slag totalt slut, efter fem

mil. Då hans förplägnadstjänst genom bilstoppet missade.

- Men jag träffade en tant som hade en liter blåbärssoppa och det var den tanten som räddade mig. Fick soppa och kvicknade till.”

Stenvall blev sexa i sitt första Vasalopp (1942) och dessutom lagmästare för IFK Umeå. I laget ingick Gösta Andersson (trea), Selm Stenvall (sexa) och Gösta Jakobsson (sjua). Umeås Almer Åström hamnade som åttonde utanför det vinnande laget. Sitt sista Vasalopp gjorde Stenvall så sent som 1967.

Insatser i SM och DM

De bästa insatserna i SM gjorde Selm 1942 och 1943. Han blev då femma både på femmilen 1942 och på tremilen 1943. Dessutom blev Selm sexa på tremilen 1944 i Boden. Då vann Mora-Nisse, men sedan kom västerbottningarna. I tur och ordning var det Elof Lundmark, Holmsund, Harald Eriksson, Umeå, Gunnar Karlsson, Umeå, Martin Lundström, Norsjö, och Selm Stenvall, Sorsele. Selm var bara två sekunder efter Martin.

Att vinna DM i Västerbotten låter kanske inte så märkvärdigt numera, men på 1940-talet var det inte så lätt. Det var ofta stora startfält och konkurrensen var bra. Selm Stenvall lyckades ändå klara det och inte mindre än fem gånger. Hans första DM-seger kom 1941. Selm vann då både tremilen och femmilen. Femmilen med nästan fem minuter före Sandviks Gösta Zachrisson. Även på tremilen var Zachrisson tvåa och då

1 på 5 mil.

Selm Stenvall,
Sorsele.

- 36) Martin Lundström, Norsjö IF
- 37) Rune Karlsson, IFK Umeå
- 38) Ivar Ludvigsson, Granö IF
- 39) G Sjöström, Tegs SK
- 40) Ragnar Karlsson, Tegs SK
- 41) G. Hjertstedt, K 4 IF
- 42) Viktor Öberg, Norrfors IF
- 43) Johan Nordström, Norsjö IF
- 44) B. Svensson, K 4 IF
- 45) Harry Öhman, K 4 IF
- 46) Gunnar Karlsson, IFK Umeå

Selm Stenvall, Sorsele IF i startlistorna inför DM på skidor 1943. Selm vann femmilen 34 sekunder före Gösta Jakobsson, IFK Umeå.

blev Artur Häggblad trea. Häggblad vann 15 km. 1943 vann Selm 50 km och 1945 vann han hemma i Sorsele åter femmilen. Även 1948 blev han femmilsmästare. Förutom dessa DM-segrar tog Stenvall fyra andraplaceringar och tre gånger blev han trea. Ofta men inte alltid kom hans stora segrar på 50 eller 30 km, men en gång tog han i alla fall ett DM-brons på 15 km (1941).

VM i Zakopane 1939

Den allra bästa insatsen på en kort distans gjorde kanske Stenvall i VM-stafetten i Zakopane 1939. Det var inte tänkt, att Selm skulle vara med i stafettlaget, men Alfred "Håsjö" Dahlqvist blev förkyld och då fick Stenvall kliva in. Finlands Pauli Pitkänen vann första sträckan. Alvar Hägglund, Skellefteå, tappade 32 sekunder, men det tog Selm igen på andra sträckan, som han vann klart. Stenvall växlade som etta. Sedan kom Finland tillbaka och vann före Sverige. I det svenska laget åkte även John Westberg, Anundsjö, och Karl Pahlén, Kramfors.

Avled 1995

Selm Stenvall arbetade i skogen men även några år i gruvarbete. Han avled på lasarettet i Lycksele 1995. Selm fick tre barn och yngst i den trion är sonen Thore, som var en mycket lovande åkare i början av 1970-talet, men en hjärtmuskelinflammation satte stopp för en allvarligare satsning på längdåkning. Thore hann i alla fall bland annat vinna både Bäverloppet och Öreälvsloppet 1973 och har fullföljt inte mindre än 13 Vasalopp.

Om fotbollstränares löner

- Har du hört att fotbollstränaren här i klubben har två gånger mer betalt än en professor på universitetet. Är det klokt det?

Jag vet inte. Men har du någonsin hört talas om att 25 000 människor jublar vid en föreläsning på universitet??

Tryckfel i dubbel upplaga

I en norrländsk dagstidning under 1940-talet kunde man en lördag se följande tryckfel på en av sportsidorna: "Skid-SM bevistades igår av H K H Korprinsen."

Konkurrerande tidningar gjorde sig lustiga över tryckfelet och den norrländska tidningen fann det vara ofrånkomligt med en rättelse:

"På förekommen anledning ber vi att få korrigera ett tryckfel i lördagens tidning. I notisen om Skid-SM skulle – vilket varje läsare givetvis själv observerade – inte stå HKH Korprinsen, naturligtvis skulle det vara H K H Knorrprinsen."

Den notisen gjorde en ännu längre vandring i olika spalter än den förra.

Idrott och kultur på Gammlia

av Lennart Forsberg

Gammliaavallen byter namn med jämna mellanrum, men Gammlia förblir alltid Gammlia. Vi som växt upp med Gammlia och Gammliaavallen inpå knutarna vill i alla fall tro det. Men det hjälper förstås föga att vi rynkar våra pannor varje gång en sponsor köper sig namnrätten till någon av stans arenor. – Ni är bara nostalgiska, ni vet inte hur modern idrott bedrivs, brukar det låta från dem som gillar sponsorernas planmässiga intåg. – Må så vara, men vi har i alla fall många fler års erfarenhet av idrottens utveckling, mumlar vi då till svar utan att få något större gehör för våra tankegångar.

Folkpark och idrottsplats på Gamla

Vi vet också att man i Gammlias barndom – som de första åren kallades Gamla – hade ett helhetsperspektiv på området vid Stadsliden. Det var den 30 december 1918 som stadsfullmäktige upplät ett område i och vid Stadsliden för att där skapa en folkpark **och** en idrottsplats. För att ro ett så stort projekt i land krävdes givetvis en stabil organisation

– den organisationen skapades året därpå, då Hembygdsföreningen med stor entusiasm tog sig an uppgiften att i Stadsliden skapa en motsvarighet till stockholmska Skansen. Hembygdsföreningen drömde också om en ny museibyggnad **och** en idrottsplats i området. För att lösa

den senare uppgiften inrättade Hembygdsföreningen ett idrottsutskott! Redan i slutet av 1919 var man redo att presentera de första Gammliaplanerna. Notisen ovan är hämtad från Umeå Nya Tidning den 2 oktober 1919.

Förslag till ordnande av folkparken Gamla föreligger nu färdigt.

Planen omfattar hembygdsmuseum,
västerbottensgård, idrottspark, restau-
rang samt en del smärre byggnader.

Huvudentré på Conrad Anderssons gärda

Enligt det dokument som då presenterades tänkte man sig en huvudentré på Conrad Anderssons gärda strax nedanför dagens Gammliabacke. Conrad Andersson var på sin tid en handelsman som gott och väl kunde mäta sig med familjerna Scharin, Glas och Grahn – det var ingen småhandlare med andra ord. Man behöver inte vara lastgammal för att minnas den debatt som bredde ut sig i stan när hans handelsgård i

hörnet Renmarksesplanaden-Skolgatan jämnades med marken 1981.

Innanför entrén till det Gammlia som planerades 1919 tänkte sig pionjärerna två alléer, en som ledde åt vänster mot idrottsplatsen och en som banade väg uppför backen till en samling med västerbottniska gårdar och ett museum – en ritning på en museibyggnad fanns redan då! Mycket av de inledande tankarna om Gammlias utformning känns igen än idag – fast ändå inte. Det är nog bara Gammliaavallen som hamnade på den plats som ursprungsplanerna pekade ut. Där skulle det enligt 1919 års planer skapas en fotbollsplan omgärdad av löparbanor. I anslutning till den skulle det också skapas lekplan, träningsplan och tennisbana.

Friluftsteater för 500-600 personer

Drömmen om en stor restaurang vid bergknallen Årdersparrskläppen med utsikt över idrottsarenan och stan förverkligades aldrig. Med hjälp av ideella krafter från stans idrottsföreningar skapades där istället en friluftsteater med plats för 5-600 personer. Det var vid den friluftsteatern som Gammlia-området invigdes 1921! Två år efter den invigningen fick Årdersparrskläppen annan utsmyckning – Holmöns gamla kvarn står kvar än idag.

Arbetet med att bygga upp Gammlia-området visade sig dock vara ett tidskrävande projekt. Även om entusiasmen var stor inom Hembygdsföreningen, så var de ekonomiska förutsättningar mycket begränsade. Drömmen om en ny museibyggnad lät i själva verket vänta på sig ända till 1943!

Gamm-liavallen invigdes i juni 1925

Fortare gick det att skapa idrottsplatsen. Hembygdsföreningen och idrottsrörelsen var ju vana att samarbeta – och båda parter visste att uppskatta ideellt arbete. Efter två års intensivt arbete – och till en kostnad av 50 000 kronor – kunde Gammliaavallen invigas den 8 juni 1925. Invigningsannonsen berättar att arenan då kallades Gamm-liavallen med bindestreck och allt – förmodligen för att underlätta uttalet för de sörmlänningar som förväntades komma till arenan!? Sådana förändringar kan vi gamlingar le åt idag. Men när moderna tiders sponsorer påstår att Gammliaavallen heter något helt annat än Gammliaavallen – då suckar vi bekymrat.

Text och bilder är hämtade från Lennart Forsbergs hemsida www.ordbanken.se med en och annan tanke kring händelser i när och fjärran (25 juni 2015). (<http://andrasidan.ordbanken.se/#post987>)

Nanny Sandström och hennes bröder från Öhn

av Ivar Söderlind

Kända skidlöparnamn i länet i 1900-talets början var syskonen Nanny, Alfred, Albert och Albin Sandström från Öhn, alla tävlande för IFK Umeå. År 1904 började bröderna dyka upp i resultatlistornas topp i skridskolöpning och skidåkning. De var särskilt framstående när det gäller budkavlelöpning på skidor. Alfred förklarade sin löparförmåga med att han om hösten fick löpa åtskilligt för att få in fåren för vintern.

Albert Sandström länets förste distriktsmästare på skidor

Framgångsrikast av bröderna var Albert som hade flera framskjutna placeringar i internationella tävlingar i Umeå. Han blev 1910 länets förste distriktsmästare på skidor 30 km, en mycket väntad seger. Vid denna tid fann Alfred och Albert hemmagården för trång och flyttade till Stockholm där de under de följande åren tävlade för Djurgårdens IF och tog hem många topplaceringar i budkavlelöpning. I Stockholm fick de snabbt stora framgångar som skidfabrikörer. De satte de igång med skidtillverkning i en primitiv fabrik på Tunnelgatan i centrala Stockholm där de tillverkade 10 skidor per dag "som inte bara gled utan som även höll i de svåraste knixar samt var billiga och lätta." På grund av den stora efterfrågan byggde de 1912 en modernare fabrik i Skanstull som kom upp till 300 skidor per dag. Utvecklingen av Bröderna Sandströms skidfabrik fortsatte och så småningom flyttade de tillverkningen till Lindesberg där

Starten på tremilstävlingen om Saltsjöbadskannan 1911. Bröderna Alfred, Albert och Albin Sandström står som första, tredje respektive sjätte åkare från vänster. Foto: Västerbottens museum.

de utökade produktionen ytterligare. Bröderna Sandströms skidor blev redan under 1910-talet ett begrepp och har så varit fram till idag.

Nanny Sandström var landets främsta skidlöperska på 1910-talet

Av syskonen Sandström hade Nanny de främsta tävlingsmeriterna och räknades en tid som landets främsta skidlöperska. Inför premiären av DM på skidor 1910 (5 km) var hon obesegrad skidlöperska i Umeå men fick här ge sig för klubbkamraten i IFK Umeå, Lotten Flur som vann med tre minuter. Oftast när de båda möttes var dock striden knivskarp. Lotten vann även DM-titeln 1911, då damernas DM-sträcka utökats till 10 km. Men de följande fyra åren (1912-1915) gjorde Nanny ”rent hus” och tog hem samtliga DM-tecken på enda damsträckan 10 km. I kamp med landets bästa kvinnliga åkare vann hon år 1913 10 km vid Nordiska Spelen i Östersund närmast före Lotten Flur. Vid Nordiska Spelen i Örnsköldsvik 1916 blev Nanny slutligen inofficiell svensk mästarinna genom att vinna 10 km! Inte förrän året efter blev det nämligen officiella mästerskap för damer men då fanns inte Nanny och Lotten med längre.

Nanny Sandström från Öhn tävlade för IFK Umeå under 1910-talet då hon var en av Sveriges främsta kvinnliga skidåkare. (Månadens Bild på VIS:s hemsida www.visac.se, i januari 2015). Foto: Västerbottens museum.

Skidlegendaren ”Sme-Harald” Eriksson, IFK Umeå har avlidit

minnesord av Ivar Söderlind

Skidlegendaren Harald ”Sme-Harald” Eriksson avled den 20 maj 2015 efter en tids sjukdom. Han var född i Örträsk den 22 september 1921 och skulle alltså i hösten 2015 ha fyllt 94 år. Han sörjes närmast av hustrun Margot, dottern Eva och barnbarnen Anton och Maria. Haralds främsta merit är OS-silvret på femmilen i St Moritz 1948. Samma år blev han stor grabb nr 16 inom svensk skidsport. Han ansågs som skidåkare vara en briljant tekniker med utpräglad diagonalteknik, stark som få och med ett sprudlande temperament.

Harald Eriksson år 2011 vid Fridas Gränd i Örträsk där han hade sin fastighet några ”stavtag” från Örträsk Kyrka. Foto: Ivar Söderlind

Framgångsrik redan i unga år

Redan i unga år tävlade han framgångsrikt på skidor och spelade fotboll för Örträsk SK. Haralds främsta merit för ÖSK var andraplatsen på 15 km i äldre juniorklassen vid Junior-DM i Storuman 1941 efter sin blivande klubbkamrat Gunnar Karlsson, IFK Umeå. Det kommande året, när Harald gjorde sin värnplikt på I 20 i Umeå, gick han över till anrika IFK Umeå. Efter rekryten arbetade han en tid som smed hos sin svåger i Örträsk - därav smeknamnet ”Sme-Harald”. Harald flyttade vid denna tid till Umeå och fick jobb på sportaffären Monark där han hade Gunnar Karlsson och efter något år också Martin Lundström (från Tvärliden, Norsjö) som arbets- och träningskamrater. I IFK Umeå var redan då Alvar ”Lia” Jonsson entusiastisk skidledare. Under de kommande tio framgångsrika skidåren var han en ovärderlig ledare och vän för Harald och hans klubbkamrater.

I svenska eliten 1944 och världseliten 1946

Vintern 1944 slog Harald definitivt igenom i svenska eliten. Vid SM ingick han i IFK Umeås segrande stafettlag på 3x10 km (tvåa på sin sträcka) och blev dessutom 5:a på 5-milen och 3:a på 3-milen. Vid SM i Kramfors 1945 tog han sitt första individuella

svenska mästerskap genom att överraskande vinna tremilen, 1 min och 3 sekunder före Mora-Nisse. Liksom året före blev det lagguld till IFK Umeå på sträckan. På 50 km åkte han in som trea och i stafetten tog IFK Umeå lagsilver. I slutet av året fick Harald Västerbottens-Kurirens utmärkelse som årets bästa idrottsutövare i Västerbotten! Vid Skellefteå-SM 1946 blev han femma på femmilen, sexa på 15 km och var med i IFK Umeås segrande stafettlag. I den internationella debuten på 5-milen i Lathis samma år imponerade han genom att bli tvåa! Under 1947 fortsatte framgångarna och "*Sme-Harald*" var definitivt etablerad i världseliten. Vid "*För-OS*" i St Moritz åkte han in som tvåa på femmilen och vid SM i Falun blev det guld på samma sträcka. Med tiden 2.49.24 satte han ett suveränt SM-rekord på distansen, 17 minuter bättre än Mora-Nisses bästa SM-tid. Under 1947 vann också IFK Umeå för tredje året i rad SM-titeln i stafett med Harald på som etta på andrasträckan och Gunnar Karlson och Martin Lundström på övriga sträckor.

Succéåret 1948

Inför OS i St Moritz 1948 var Harald i bra slag vid avresan och hade funderingar på femmilsguldet. Vid 11 km ledde han med 25 sekunder före Mora-Nisse och halvvägs var ledningen 1.03. Vid 36 km hade Mora-Nisse övertagit ledningen och vann till slut med över fyra minuter. Men Sme-Harald blev olympisk silvermedaljör drygt fem minuter före bröderna Vanninen från Finland. Ett av hans absolut bästa lopp var femmilen i Holmenkollen strax efter OS. I den kuperade banan i trakterna av Nordmarka vann han 2.25 min före norrmannen Eggseth. Vid SM i Kiruna samma år blev han SM-tvåa på 3-milen halvminuten efter Martin Lundström. I stafetten hade Harald åter en gång bästa tiden på andra sträckan och tog här sitt fjärde SM-guld i stafett tillsammans med Gunnar och Martin.

Skador och sjukdomar

De kommande åren efter OS i St Moritz förföljdes Harald av skador och sjukdomar (en krånglande hals) och kom sällan tillbaka till sin gamla form. Hans bästa insatser var en överraskande tredje plats på 18 km vid Svenska Skidspelen 1949, andraplatsen vid Skidspelen 1950, femteplatsen på SM-femmilen 1951 och femteplatsen 1952 för IFK Umeå i stafett-SM.

Ivrig jägare och fiskare

Sedan unga år och upp i hög ålder var Harald ivrig fiskare och ägnade sig åt jakt i alla former, inte minst älgjakten.

Att Harald var en duktig skytt visade han många gånger i jaktsammanhang. Efter den aktiva tiden som elitåkare på skidor bosatte sig Harald i Örträsk tillsammans med sin familj. Han lät bygga en fastighet på Fridas Gränd några "*stavgångar*" från Örträsk Kyrka. Till en början arbetade han i sin brors rörfirma och från 1953 fram till pensioneringen 1984 var han anställd vid Vattenfall. Han åkte land och rike omkring och jobbade med högspänningsledning (el- och värmemekanikeravdelningen). Senare blev han arbetsledare vid Juktans kraftstation i Storuman där han jobbade fram till pensionen.

Många uppdrag

Harald har varit flitigt utnyttjad inom kommunpolitiken som ledamot i kommunstyrelsen, ordförande i kyrkofullmäktige, ordförande i jaktvårdsföreningen etc. Dessutom var han till för några år sedan aktiv runt om i länet som sångare, predikant och efterfrågad föreläsare om skididrott. Från SM på skidor i Umeå i januari 1996 är vi många som minns Harald som omtyckt prisutdelare och funktionär vid start- och målplatsen på Gammliaavallen tillsammans med sina gamla klubbkamrater Martin Lundström och Gunnar Karlsson. Harald hade också hedersuppdraget att medverka vid inledningsgudstjänsten i Umeås fullsatta kyrka där kung Carl-Gustaf och landshövding Georg Andersson (före detta Örträskbo) fanns på plats. Harald var nämligen sedan drygt 40 år veniat, som innebär att biskopen gett honom fullmakt till kyrkotjänst. Från predikstolen berättade Harald om sin religiösa övertygelse och den inre harmoni som var av stor betydelse för hans skidframgångar.

Harald i aktion på I 20:s kaserngård i Umeå under 1940-talet. I många år var det här start- och målplats för skidtävlingar i Umeå. Foto: IFK Umeås bildarkiv

Idrottsprofilen Birger "Bibo" Boström in memoriam

minnesord av Ivar Söderlind

Den 19 augusti 2015 avled idrottsprofilen Birger "Bibo" Boström, Skellefteå i en ålder av 90 år på Höjdens äldreboende. Han sörjes närmast av sonen Jan med familj, övrig släkt samt en stor vänkrets. I Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap är saknaden och tomrummet efter vår idrottskamrat stort!

Uppskattad medlem i VIS

"Bibo" var sedan starten 1989 uppskattad medlem i Västerbottens Idrottshistoriska Sällskap inte minst som historieberättare vid våra caféträffar. Under flera år var han skribent i Visuellt och roade oss med sina många idrottsminnen, ofta med anknytning till sin klubb Moröns BK. "Bibo" ingick åren 2008 - 2013 i VIS styrelse och var sedan hedersmedlem i Sällskapet fram till sin död. Han var Mr. Morön i alla avseenden, en av Moröns största och mest betydelsefulla ledare genom tiderna.

"Bibo" var medlem i VIS sedan starten 1989 och ingick i VIS:s styrelse 2008 - 2013. Foto: Eskil Tåg

Fotbollsspelare, domare och driftig ledare

Fotbollen låg honom varmt om hjärtat, först som spelare, sedan domare och ledare. "Bibo" spelade sin första fotbollsmatch för Morön i Fåfången norr på stan som trettonåring och spelade i Moröns A-lag 1944-52. Efter den aktiva tiden var han fotbollsdomare med stor pondus. Han delade ut många gula och röda kort, men ansågs alltid rättvis. Redan på 1950-talet fanns Birger med i Morön BK:s styrelse, var ordförande i 17 år och klubbens hedersordförande fram till sin död.

"Bibo" var länge med på klubbens årsmöten och den som var mest aktiv vid dessa. Bibo månade om en god ekonomi och tog inga risker med sitt kära Morön. Han var delaktig i många beslut som påverkade föreningen på ett positivt sätt. Beslutet om att satsa på Skogsvallen, bygga klubbhuset och att driva bingo på Skellefteåtravet bidrog han bland annat till och arrangerade även många av Moröns BK:s omtyckta fotbollsresor.

Född och uppväxt på Morön

Birger var född och uppväxt på Morön som nummer åtta i en syskonskara av elva. Han gick sju år i skola, bland annat fortsättningsskolan på Moröns folkskola. År 1954 gifte

han sig med Karin Hansson från Medle och äktenskapet bestod i 60 år, fram till Karins bortgång 2014. Det egna huset på Morön stod klart 1959, närmare bestämt på Blomstervägen 8. Bara några kvarter därifrån ligger Övre Tået där "Bibo" föddes. Sonen Jan föddes 1963

Jobbade med allt

"Bibo" jobbade med nästan allt under ungdomsåren: julkortsförsäljare, bullpojke, vedkapare, lagerbiträde, affärsföreståndare osv. Han började sin karriär inom handeln hos Bröderna Anderssons Kolonial på Köpmangatan i Skellefteå, där han arbetade i tio år. Som den entreprenör "Bibo" var så startade han 1964 eget företag på Östra Nygatan, Biboköp Glas och Porslin. Genom hårt arbete byggde han upp Biboköp till ett framgångsrikt företag. Han älskade att prata och pruta med kunderna i butiken på sitt karismatiska och oblyga sätt. Bibo drev affären fram till sin pensionering 1989.

Många fritidsintressen

Bland "Bibos" många övriga fritidsintressen kan nämnas besök på travbanor landet runt, arbete på det lilla torpet i Medle och många resor till varmare breddgrader, bland annat till Kanarieöarna, Hawaii, Västindien och kryssning i Karibien. Efter sina resor blev hans reseskildringar ibland publicerade i Norran. Trots att företaget upptog mycket av hans tid, fanns det alltid tid till glada fester för vänner och bekanta i den egna villan. På festerna bjöd han på sig själv och underhöll gästerna med oförglömliga upptåg.

Trots att både hörsel och syn sviktade under de sista åren bibehöll "Bibo" sitt intresse för idrott och spel. Han följde intresserat med i all sport både i tidningar och på TV. På lördagar skulle det alltid lämnas in några rader på V75 och gärna en Dagens Dubbel.

"Bibo" byggde upp "Biboköp" på Östra Nygatan till ett framgångsrikt företag.

Vår hedersordförande

**Birger Bibo
Boström**

Tack för ditt stora
engagemang i många år!

Morön Bollklubb

Massor med mästare – lösning av bildflätan i Visuellt nr 41

Konstruerad av Lennart Forsberg

Här presenteras lösningen till bildflätan från förra numret av Visuellt om stora idrottare i Västerbotten genom tiderna. Lennart Forsberg, Umeå har konstruerat bildflätan som fanns i den tidning som han gjorde när O-ringen arrangerades i Västerbotten 1997. Tidningen spreds som bilaga till Västerbottens-Kuriren och delades ut till deltagarna – 11 000 orienterare kom till Umeå den sommaren. Vi har fått in svar från Gunnar Timner, Umeå, eldsjäl inom västerbottnisk orientering, ledare och aktiv i Umeå OK. Han har lyckats namnge alla tolv mästarna korrekt, imponerande! Gunnar kommer att få en idrottshistorisk bok.

Var så god - här följer de rätta svaren. Alla är världsmästare eller olympiska guldmedaljörer från Västerbotten.

1. OS-guld i grupp gymnastik vid OS i Helsingfors 1952.

Evy Berggren, Skellefteå Gymnastikförening

2. OS-guld i dressyr, lag vid OS i Helsingfors 1952.

Gehnäll Persson, K 4, Umeå

3. VM-guld i ishockey Wien 1987.

Peter Sundström, IF Björklöven

4. OS-guld på skidor i Grenoble 1968.

Toini Gustafsson, Skellefteå Skidklubb

5. OS-guld i fälttävlan, lag i Helsingfors 1952.

Folke Frölén, K 4, Umeå

6. VM-guld på skidor i Zakopane 1962.

Assar Rönnlund, IFK Umeå

7. VM-guld i skidstafett i Innsbruck 1933.

Hjalmar Bergström, Sandviks IK

8. OS-guld i värja, lag i Montreal 1976.

Göran Flodström, Umeå FK

9. OS-guld på skidor i Sankt Moritz 1948.

Martin Lundström, IFK Umeå

10. VM-guld i ishockey i Zürich/Basel 1953.

Göte Almqvist, Skellefteå AIK

11. OS-guld i alpin idrott i Lake Placid 1980.

Ingemar Stenmark, Tärna IK Fjällvinden

12. VM-guld i skidorientering i Chapelle-de Bois 1992.

Arja Hannus, Umeå OK

1. Evy Berggren

2. Gehnäll Persson

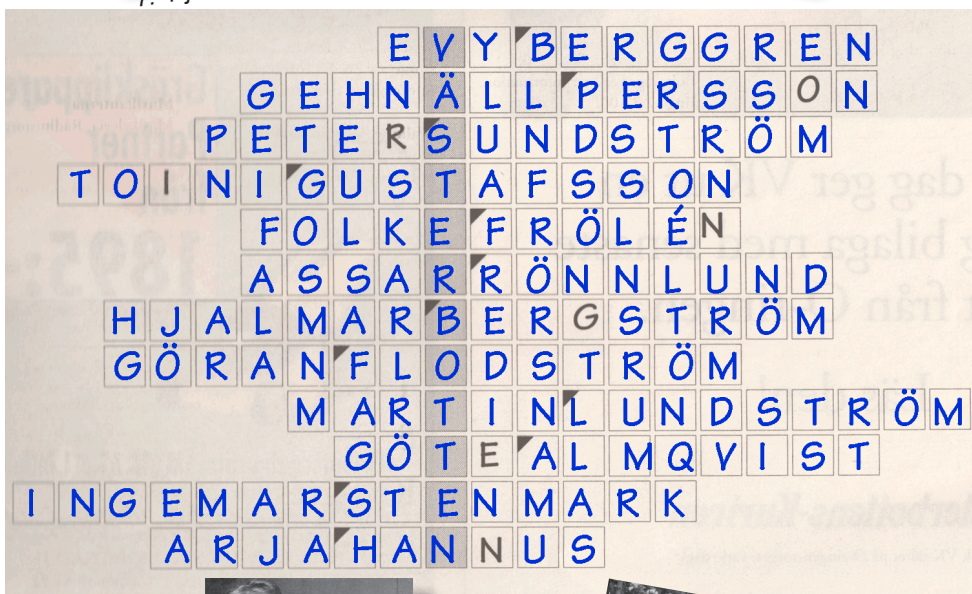
Se även Lennart Forsbergs innehållsrika hemsida www.ordbanken där han regelbundet kommer med "en och annan tanke kring händelser i när och fjärran."

7. Hjalmar Bergström

8. Göran Flodström

10. Göte Almqvist

12. Arja Hannus

Aktuella meddelanden

VIS: styrelse 2015-2016

Efter årsmötet i Umeå den 15 mars och styrelsemöte den 26 april 2016 har VIS:s styrelse följande sammansättning:

Ordförande

Ivar Söderlind, Umeå

Sekreterare

Eric Johansson, Umeå (ersatt Lars Lindgren som avböjt omval)

Kassör

Lars-Olov Hansson, Umeå

Övriga ledamöter

Gustaf Björklund, Umeå

Leif Stening, Umeå

Inger Nilsson, Umeå

Ola Norgren , Byske (ersatt Staffan Brännström som avböjt omval)

Marika Eserstam Kjellsson, Skellefteå

(Sofie Hedman, Skellefteå ersätter Marika under hennes barnledighet)

Hedersledamot

Lars Öster, Jörn

Revisorer

Ivan Forsgren, Umeå

Sven-Olof Lindqvist, Umeå

Revisorssuppleant

Mats Bäckström, Umeå

Valberedning

Tore Brännlund, Umeå (sammankallande)

Ivar Söderlind, Umeå

Torbjörn Lundkvist, Umeå

Styrelsesammanträden

Styrelsen har under 2015 haft sex protokollförda sammanträden: 20 januari, 24 februari, 21 april, 11 juni, 8 september och 3 november. Alla sammanträden har ägt rum via högtalartelefoner med flertalet Umeåbor placerade på IFK Umeås kansli och Skellefteåborna oftast placerade hemma hos Staffan Brännström i Skellefteå.

Genomförda caféträffar 2015

Sällskapet har under 2015 genomfört sex välbesökta och uppskattade idrottscaféträffar. Tre träffar har genomförts i Umeå, två i Skellefteå och en i Norsjö. Referat och foton från träffarna presenteras i kommande nummer av Visuellt. Alla träffar i Umeå har uppmärksamats i Västerbottens-Kuriren och Folkbladet (på familjesidan). I Norran uppmärksammades träffen i Norsjö om volleyboll och träffen i Skellefteå om curling.

Tisdag 17 mars i IFK Umeås klubblokaler på Hyggesvägen i Umeå: ”Guldklubben i Västerbotten”. Guldklubben är en sammanslutning av tränare och idrottsledare i Västerbotten, som fått RF:s förtjänsttecken i guld och några av dem berättade en del om vad de har gjort för att bli meriterade för märket. Träffen upplevdes som lyckad och var välbesökt med ca 40 deltagare.

Onsdag 22 april i Norsjö: ”Volleyboll i Norsjö” med bl a Västerbottens volleybollförbunds förste ordförande Sten Burman som föreläsare. Det slogs fast att det blivit kultur i Norsjö att spela volleyboll, att det är nedärvt. Höjdpunkten var förstås de tre säsongerna i elitserien 2006-2009 men framgångarna har fortsatt och man tror på en bra framtid för sporten inte minst på ungdomssidan (36 deltagare).

Torsdag 21 maj i Skellefteå: ”Idrottsliv i Skellefteå 1860-1932” med Ivar Söderlind som föreläsare. Han berättade inledningsvis om tidiga idrottsliknande aktiviteter i icke organiserad form, kom in på de första skytteföreningarna från 1860-talet och framåt, de första ”riktiga” idrottsföreningarna med början på 1880-talet och berättade slutligen om den snabba föreningsstillväxten efter sekelskiftet 1900 fram till 1930-talet (15 deltagare).

Tisdag 13 oktober i Curlinghallen, Skellefteå Kraft Arena med temat ”Curling i Skellefteå under 55 år – historik och nutid.” Svenska Curlingförbundets ordförande Michael Marklund tillsammans med Curt Lindgren, Håkan Pålsson, Anders Eskilsson, Per Sjöström, VIS:s styrelsemedlem Staffan Brännström m fl. berättade om hur curlingen i Skellefteå utvecklats från slutna sällskap till en stor bredd- och elitverksamhet (40 deltagare).

Tisdag 27 oktober i FK Umeås klubblokaler: ”Lycksele IF 100 år 1914-2014”. Ivar Söderlind och Lars Lindgren presenterade utdrag ur minnesboken där föreningens historia i totalt 15 idrotter presenteras på 110 sidor i ord och bild. Personer med anknytning till Lycksele IF berättade minnen (S O Sandberg, Peder Ångström, Roland Persson m fl.). En första träff hölls i Lycksele i samband med att boken kom ut i november 2014 och efter önskemål från många intresserade ordnades det även en träff i Umeå (30 deltagare).

Torsdag 3 december i IFK Umeå klubblokaler: ”Sjumila på skidor 50 år. Historik och 7-milaminnen”. Ledare, arrangörer, skidmotionärer och elitåkare berättade minnen

från premiäråret 1964 fram till idag. Kvällsträffen avslutades med filmvisning. Filmen handlade om det sjätte 7-mila, som gick 1969. Träffen leddes av Leif Stening och hade lockat drygt 50 långloppsintresserade personer.

Berättarcafé i Granö

Söndagen den 12 juli 2015 hölls ett berättarkafé i Sjungaregårdens Kulturcentrum i Granö med VIS som samarbetspartner. Temat för träffen var "Ishockeyfeber i Granö. Hur kom det sig att Granö kunde nå den nästa högsta divisionen i landet? Nästan alla spelare kom från Granö och Tegsnäset och var med på resan från gårdsgårdsserien upp till näst högsta serien åren kring 1970. Caféträffen blev en deltagarmässig succé med många roliga inlägg (drygt 200 deltagare).

Föredrag hos Odd Fellows

Ivar Söderlind höll den 29 april 2015 ett föredrag för Odd Fellows på Skolgatan 53 i Umeå om "Idrottsliv i småstaden Umeå 1860-1920". Han gav en tillbakablick på idrottsrörelsens framväxt med början på 1860-talet och hur idrottandet i staden utvecklades fram till 1920-talet med liknande upplägg som vid caféträffen den 21 maj om Idrottsliv i Skellefteå.

Rädda bilden

På Riksidrottsmuseet i Stockholm den 8 juni 2015 deltog Ivar Söderlind i en utbildningsdag för Idrottshistoriska sällskap och museer med ämnet "Rädda bilden" som handlade om digitalisering och registrering av fotografiskt material utifrån datasystemet Sofie 8. VIS har utan kostnad fått tillgång till den treåriga licensen.

Guldklubbens årsmöte

Guldklubbens årsmöte i Umeå den 29 april 2015 hade lockat 12 personer. Årsmötet inleddes med att idrottsledaren Börje Sandgren på ett fängslande sätt berättade om sitt långa idrottsliv. Ordföranden Margareta Ekesrydh och ledamoten Rolf Karlsson fick förnyat förtroende i styrelsen medan sekreteraren/kassören Tore Brännlund hade ett år kvar på sin mandattid. Guldklubben har 33 medlemmar i Västerbotten och innefattar alla som har fått Riksidrottsförbundets förtjänsttecken i guld bl a Ivar Söderlind, Lars-Olov Hansson, Gustaf Björklund och Tore Brännlund från VIS styrelse och valberedning.

Sveriges Idrottshistoriska Förenings höstmöte

Ivar Söderlind representerade VIS vid Sveriges Idrottshistoriska Förenings (SVIF:s) höstmöte på Riksidrottsmuseet i Stockholm den 12 november 2015. Vid den intressanta paneldiskussionen deltog RF:s nyvalde ordförande Björn Eriksson, före RF-ordföranden Arne Ljungqvist, före idrottsministern Lena Adelsohn-Liljeroth m fl. och med Lars Liljegen från SVIF:s styrelse som debattledare. Tema: "Idrott och politik – om samhällsnyttan, självständigheten, samarbete och konflikt".

Hemsidan

Sedan november 2001 har Sällskapet haft en egen hemsida med Ivar Söderlind som informationsansvarig i alla år. Det var Peter Möllersvärd, VIS:s dåvarande sekreterare som tog fram hemsidan som ansågs ha en elegant design och ett intressant innehåll som direkt godkändes av VIS:s styrelse. Hemsidan har sedan under alla år haft samma grunddesign. Peter fungerade som webbmaster fram till 2004 då Åke Runnman, Örträsk tog över. Hemsidan fick då en uppfräschning och webbadressen www.visac.se började användas. Åke meddelade under hösten 2015 att han vid årets slut önskade överlämna uppdraget till någon annan. Arbetet med att rekrytera en ny webbmaster inleddes under hösten och Kerstin Hansson på IFK Umeås kansli accepterade uppdraget. Kerstin har stor erfarenhet av arbete med hemsidor. Hon har lagt in allt material från den gamla hemsidan med en delvis ny layout som hon tagit fram efter diskussion med oss som brukar lämna bidrag till hemsidan. Det går sedan att ändra rubriker, layout och innehåll allt efter våra önskemål. Hemsidan kommer att ha en sådan konstruktion att allt inte hänger på en webbmaster även om vi får den hjälp vi vill av henne. Det går att dela ut behörigheter till det antal personer vi önskar som enkelt kan lägga in text och bilder.

Tack till webbmaster Åke Runnman

Vi tackar Åke för att han under 12 års tid snabbt och snyggt lagt in texter och bilder på VIS:s hemsida där det varit lätt att hitta med hjälp av en funktionell arkivfunktion. Hans arbete och överskådliga webbdesign har fått välförtjänt beröm.

Månadens bild

Ett nytt och bra grepp har "Månadens Bild" på hemsidan varit. Varje månad med början i januari 2015 har "Månadens bild" (ett foto av "idrottshistoriskt intresse") lagts in på hemsidan. Det har varit ett lyckat initiativ som uppskattats av många. De som haft mer att berätta om bilden har uppmanats höra av sig till VIS.

Bildarkiv

VIS har under 2015 fortsatt uppdatera det digitala bildarkivet med idrottsbilder från början av 1900-talet fram till idag. Det finns drygt 3000 bilder i våra datorer. Anders Rönnlund på IFK Umeås kansli, har här en central roll.

Bandade intervjuer

Bandning och sammanställning av intervjuer med idrottare och ledare från förr har gått vidare med Eskil Tåg som huvudansvarig. Intervjuerna redigeras, samlas på CD-skivor och skrivs även ned.

Samarbete med länets kommuner

Under 2015 har samarbetet med Umeå, Skellefteå och Lycksele kommun fortsatt. Alla tre kommunerna ger ett värdefullt ekonomisk stöd till VIS.

Samarbete med Västerbottens Idrottsförbund och SISU

Samarbetet med Västerbottens Idrottsförbund och SISU Västerbotten har fortsatt under 2015 genom att våra caféträffar klassas som kulturarrangemang och genom att båda organisationerna ger VIS ett värdefullt stöd. Caféträffarna organiseras numera i samarbete med SISU.

Tio klippalbum efter Hans Larsson

Idrottsledaren Hans Larssons omfattande och välbevarade klippalbum med text och bilder från 1940- 1950- och 1960-talet har skänkts till VIS av hans dotter Ulla-Beth Westberg. Hasse (född 1923 och död 2014) var bosatt i Skellefteå fram till 1957 då han flyttade till Stockholm. Han var under 1940- och 1950-talet spelare och ledare (bl a i Skellefteå AIK) i länets högsta serier i fotboll, bandy och ishockey. Under 1950- och 1960-talet var han domare i dessa sporter och dömde under 1960-talet ishockey i allsvenskan. Han startade TV-pucken 1961 och var under 14 år lagledare för pojk- och juniorlandslaget i ishockey.

Bibo har lämnat oss

Den 19 augusti 2015 avled idrottsprofilen Birger ”Bibo” Boström, Skellefteå i en ålder av 90 år. ”Bibo” var sedan starten 1989 uppskattad medlem i VIS inte minst som historieberättare vid våra caféträffar. Under flera år var han skribent i Visuellt och roade oss med sina många idrottsminnen, ofta med anknytning till sin klubb Morön BK där han var ordförande i 17 år. ”Bibo” ingick åren 2008 - 2013 i VIS styrelse och var sedan hedersmedlem i Sällskapet fram till sin död.

Medlemmar

Den 31 december 2015 hade VIS 231 medlemmar i sin medlemsmatrikel vilket är fyra fler än vid förra årsskiftet.

Genomförda och planerade idrottscaféträffar 2016

I Skellefteå den 19 januari. Tema: ”Forskarrum Nordanå som mötesplats för lokalhistorisk idrottsforskning”

I Umeå den 16 februari. Tema: ”Idrott i förändring – en dragkamp om mål och medel i ett historiskt perspektiv”. Föreläsare: Professor Josef Fahlén, Ped Inst.

I Umeå den 15 mars. Tema: ”Västerbottens Idrottsförbund 1908-2015”.

I Norsjö tisdag den 24 maj. Tema: ”Storrännarna i Norsjö” (INSTÄLLD)

I Umeå den 27 september, ”Folkrörelsearkivet i Umeå – en resurs för lokalhistoriskidrottsforskning”

I Umeå den 25 oktober, ”Parasportens historia i länet med fokus på södra länsdelen”
Rapporter från dessa caféträffar kommer i Visuellt's nästa nummer.

Medlemsavgifter

Följande oförändrade medlemsavgifter har gällt för 2015 och gäller även för 2016:

Enskilda personer = 100 kr

Förbund och organisationer = 250 kr

Idrottsföreningar = 150 kr

Kommuner = 10 öre per invånare.

BLI VIS-medlem

Sätt in medlemsavgiften på pg 38 98 30 – 1.

Vad tycker mamma?

När en av våra färgstarka fotbollsdomare på 1970-talet dömde en av Östers IFs hemmamatcher på Värendsvallen i Växjö tvingades han i den första halvleken vid flera tillfällen döma frisparkar till bortalaget.

På väg in till matchen i andra halvlek gjorde Östers lagkapten Tommy Svensson – son till Östers legendariske lagledare Stig Svensson – honom avsiktligt sällskap.

- Idag gör du en mycket dålig match och det tycker pappa också, sade Tommy till domaren.

- Jaså, och vad tycker mamma då?

Valk åver

Brådskan kulminerar på sportredaktionen en söndagsnatt. Plötsligt ringer telefonen och man hoppas att det är ett matchreferat som saknas. I stället ber en pipig pojkröst få lämna ett fotbollsresultat.

- Ja, svarar den jäktade journalisten. Pojken börjar med allvar i stämman diktera:

- Lycksele B-lag mot Betsele. En paus uppstår och medarbetaren frågar lätt irriterad:

- Nå resultatet?

- Valk åver, svarar då pojken.

Vem dömer?

Den legendarisk fotbollsspelare Gunnar Gren berättar om en match på Gamla Ullevi där IFK Göteborgs vänsterytter Eric Bergquist var i praktslag och att motståndarbacken hela tiden måste fälla honom, inte alltid med frisparkar som följd. Vid ett tillfälle hade domaren bestämt sig att ge motståndarlaget frisparken. Det ledde till våldsamma protester från Erik och fick domaren att högröd i ansiktet rusa fram och ryta:

- Är det du eller jag som dömer?

Bergquist vände sig då mot lagkompisarna och förkunnade med hög röst:

- Där ser ni grabbar, han vet inte ens vem som dömer!

Utdrag ur Lycksele IF:s minnesskrift 2014

Första raden: Fr v: Gustaf "Husum" Jonsson (SM-guld på skidor för Lycksele IF på 30 km 1925), Ingvar Sandström (SM-guld på skidor 15 km 1969, VM-fyra på 30 km 1966), Ingrid Sundberg (SM guld i slalom 1966 och storslalom 1968), Halvar Moritz (ett guld och ett silver vid SM på skidor i Lycksele 1934).

Andra raden: fr v: Agneta Haraldsson (Nordisk och svensk mästarinna på 200 m bröstsim 1967), Clas Haraldsson (SM- guld 1949 och 1951 i kombinerad skidåkning, OS-tia 1948), Kerstin Sundberg tre JSM-guld i utförsåkning på skidor 1967-68, SM-silver i slalom 1968), Ivan Lindgren (SM-guld på skidor 30 km 1929 och 1931).

Sista raden: fr v: Barbro Dahlbäck (norrländsk mästarinna i orientering 1950, fyra DM-guld 1950- 1953, landslagsdeltagare och svensk mästarinna på 800 m för IFK Umeå 1957, Nils-Olof Forsgren (sex gånger Norrländsk mästare i tresteg, distriktsrekordhållare i 11 år), Ann-Kristin Ångström (SM-trea på 200 m ryggsim 1970, SM- fyra på 100 och 200 m ryggsim 1969), Peter Nilsson (24 J-landskamper i fotboll, 4 U-landskamper och sedan han lämnat Lycksele IF 35 A-landskamper 1979-1984).

Lycksele IF:s kvallag i fotboll hösten 1976 som kvalificerade sig till division II kommande säsong. Stående fr v: Karl-Johan Karlsson (lagledare), Anders Carlsson (tränare), Gunno Johansson, Tord Israelsson, Erik Persson, Samuel Lundqvist, Peter Nilsson, Göran Danielsson, Dage Munther, Almer Ögren (supporter). Knästående fr v: Staffan Carlsson, Åke Stenberg, Peder Ångström, Dan Granström, Kaj Munther, Berndt Nilsson och Torgny Gustavsson. Dan-Allan Björklund saknas på bilden (knäskadad). Fotoägare: Lycksele IF

Vid caféträffen i Skellefteå i maj 2015 "Idrottsliv i Skellefteå med omnejd 1860-1932" visades en bild av en skida tillverkad vid Lindberg och Alms Skidfabrik som startade i Skellefteå 1926. Det var även Månadens Bild på VIS:s hemsida (www.visac.se) i juni 2015. Läs mer om caféträffen i detta nummer av Visuellt. Foto: Tommy Ekefjärd.